

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון) (חקירת קטינים), התשע"ו-2016

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א – 1971 (להלן: "חוק הנוער"), קובע הוראות שונות בעניין חקירת עדים וחשודים קטינים, ובהן הוראות בדבר יידוע הורה הקטין על חקירתו, בדבר נוכחותו של הורה בחקירת הקטין, הוראות בדבר חקירה בשעות הלילה, הודעה לסניגורו של קטין או לסניגוריה הציבורית על חקירת קטין עצור ויידוע קטין חשוד על זכויותיו בטרם חקירתו (סעיפים 9א – 9י). עוד קובע החוק כי הוראות אלה באות להוסיף על הוראה לפי כל דין בדבר חקירה (סעיף 9יב).

ביום 3.9.2012 הופץ תזכיר חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) (תיקון), התשע"ב-2012 (להלן "תזכיר חוק חקירת חשודים"), שהנו פרי המלצותיה של הוועדה המייעצת לשר המשפטים לעניין סדר דין פלילי וראיות, אשר מונתה בידי שר המשפטים, בעת שעמדה בראשה שופטת בית המשפט העליון (כתוארה אז), מרים נאור, (להלן: "וועדת נאור"). מטרת תזכיר חוק חקירת חשודים היא להבהיר את הזכויות והחובות של נחקרים ואת היקפן, ומנגד את חובות החוקרים הנגזרות מזכויות וחובות אלה. הזכויות העיקריות אותן מוצע לעגן הן הזכות להימנע מהפללה עצמית, זכות השתיקה וזכות ההיוועצות בעורך דין. עוד מוצע לעגן בחוק את נוסח האזהרה של חשוד ואת יידועו על זכויותיו וכן לקבוע חובה של עד ושל חשוד להתייצב לחקירה ולהימצא בה. תזכיר חוק חקירת חשודים כולל הוראות שחלקן משיקות להוראות הקבועות כיום בחוק הנוער בנוגע לחקירת קטינים, וכן הוראות חדשות המצריכות התאמה לאוכלוסיית הקטינים.

ביום 18.2.2014 מינתה שרת המשפטים דאז, ציפי לבני, את הוועדה המייעצת לשרת המשפטים לעניין חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), בראשות שופטת בית המשפט המחוזי (בדימוס), תחיה שפירא (להלן: "הוועדה"), כשאחת ממטרותיה היתה לבחון את ההתאמות הנדרשות של תזכיר חוק חקירת חשודים לאוכלוסיית הקטינים. חברי הוועדה כוללים את נציגי הגופים הבאים במגע עם הקטינים המעורבים בהליך הפלילי ובכלל זה, נציגי פרקליטות המדינה, משטרת ישראל, הסניגוריה הציבורית, משרד הרווחה ושירות המבחן לנוער וכן נציגי ציבור מהמועצה לשלום הילד, שופטת נוער בדימוס ועוד. הצעת החוק הנוכחית היא פרי המלצותיה של הוועדה בנושא זה.

בבואה לדון בסוגיית חקירת קטינים, נתנה הוועדה דעתה למאפיינים הייחודיים של אוכלוסיית הקטינים בכלל והשפעת החקירה עליהם בפרט. בפני חברי הוועדה הוצגו מחקרים המצביעים על הקשר בין בשלותם הקוגניטיבית של הקטינים לבין יכולתם לקבל החלטות ולהפעיל שיקול דעת במצבי לחץ ומחקרים פסיכולוגיים המראים כי רמת הבגרות בקרב בני נוער אינה מאפשרת להם לנהוג בשיקול דעת בחדר החקירות ולהגן על עצמם כראוי. כך למשל נטען במחקרים כי בני נוער הם בעלי סיכון גבוה יותר למסירת הודאות שווא משום שהם מגלים "כושר שיפוט ילדותי" בקבלת החלטות, דפוס התנהגות המאופיין באימפולסיביות, התמקדות בסיפוקים מיידיים וביכולת פחותה להעריך סיכונים עתידיים.

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול)(תיקון מס' 14), התשס"ח-2008¹ הביא לידי ביטוי את הצורך בהתייחסות המיוחדת הנדרשת בחקירת קטינים, בדרך של עיגון זכויות שונות בחקיקה, כגון זכותו של קטין חשוד להיות מיועד על זכויותיו, זכותו כי תימסר הודעה להוריו בטרם כל חקירה ולא רק כאשר הוא עצור וזכותו כי הוריו יהיו נוכחים בחקירתו, בכפוף לחריגים הקבועים בחוק. תיקון זה ביטא תפיסה חדשה ברוח האמנה הבין-לאומית בדבר זכויות הילד, ועיגן, בין היתר, את המלצות "הוועדה לעניין הרשעה על סמך הודאה בלבד ולעניין העילות למשפט חוזר" בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימוס) אליעזר גולדברג (להלן: "ועדת גולדברג"), בכל הנוגע לחקירתם של קטינים. ועדת גולדברג ציינה כי חקירה של קטינים מהווה נושא מיוחד שיש לתת עליו את הדעת, וכך נאמר בדו"ח הוועדה:

"נושא מיוחד שיש לתת עליו את הדעת הוא חקירתם של קטינים במשטרה. אוכלוסיה זו של נחקרים חשובה יותר ממבוגרים להשפעות בחקירה, כושר עמידתה בלחץ החקירה קטן יותר, והנטייה לוותר על זכויות הנחקר (כגון זכות השתיקה) רבה ביותר."

על רגישותם של קטינים במהלך החקירה כתב גם השופט א' שרון בספרו "נוער בפלילים": **"קטין שלא כבגיר נתון לחרדה בעת חקירתו. הוא מושפע מיחס נוקשה כלשהו של החוקר וכושר עמידתו נמצא בשפל המדרגה ועלול לעתים לא רק להפיל עצמו בתשובות אמת אלא אף לייחס לעצמו מעשים שלא עשה או עשה בעבר הרחוק ולו על מנת לרצות את החוקר... לעתים עצם הופעתו של הקטין בתחנת המשטרה יש בה כדי להוות לחץ עליו עד כדי נטילת רצונו החופשי ומצבו הנפשי בעת מסירת אמרתו לא יאפשר לו את הריכוז ושיקול הדעת הדרושים לו כדי להבין את מצבו ולפעול על פי האינטרסים שלו."** (א' שרון, נוער בפלילים – שפיטה, דרכי טיפול וענישה, 1998, בעמ' 95 – 96).

הראיה קצרת הטווח המאפיינת מתבגרים עלולה להובילם לרצות לסיים עם החקירה "אחת ולתמיד" מבלי לתת את הדעת למצבם הפיזי והנפשי והשפעת מצב זה על דבריהם במהלך החקירה. לאור זאת סברה הוועדה כי מעורבותו של הורה או אדם בגיר אחר הקרוב לקטין נדרשת בצמתים שונים במהלך החקירה, בהם ניתנת לקטין הזדמנות לומר דברו או שנדרשת הסכמתו, וזאת גם אם נוכחות ההורה או הקרוב האחר בחקירה עצמה לא התאפשרה (בין אם הורי הקטין לא הגיעו לחקירה ובין אם הוחלט שלא לאשר את נוכחותם בחקירה).

נוסף על כך סברה הוועדה כי נדרשת התייחסות ייחודית גם באשר לחקירת עדים ונפגעי עבירה קטינים. אף שלגבי בגירים הוחלט שלא להבחין בין סוגי הנחקרים מבחינת החובות המוטלות עליהם, באשר לקטינים הביאה הוועדה בחשבון כי השפעות החקירה האמורות לעיל הנכונות לכלל הקטינים, עלולות אך להתעצם כאשר מדובר בנפגעי עבירה או בעדים. כך למשל עלה החשש שעצם הבאת הקטין לחקירה בידי שוטר עלולה להרתיעו מלשתף פעולה ולעתים אף להסב לו נזק נפשי. עם זאת, לא נעלם מעיני הוועדה כי ישנן סיטואציות בהן ביצוע העבירות נעשה בידי חבורות, ויש שעדים מסוימים יהפכו במהלך החקירה לחשודים בעצמם. על כן מוצע להבחין בין אוכלוסיות הנחקרים השונות כדלהלן – חשודים, עדים מעל לגיל האחריות הפלילית, עדים מתחת גיל זה (שאינם יכולים להפוך לחשודים) ונפגעי עבירה, ולהתאים לכל אחת מהאוכלוסיות הנ"ל הוראות ייחודיות. יצוין כי כבר היום כולל חוק הנוער פרק ייחודי לקטינים עדים (פרק ב'1) ופרק ייחודי לחשודים קטינים (פרק ג') ומוצע לעגן את ההוראות לכל אוכלוסיה בפרק שיוחד לה.

עוד מוצע לעגן בחוק חובה כי חקירת קטין תיעשה בידי חוקרי נוער וכי חקירתם של קטינים תתועד, ככלל, בתייעוד חזותי, בכפוף לחריגים המוצעים. שתי הצעות אלה עלו בעבר ולא הבשילו לידי חקיקה בהעדר

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 688

התוספת התקציבית הדרושה לכך. עם זאת סברה הוועדה כי הוראות אלה מהותיות להתאמת ההוראות הנוגעות לחקירה לאוכלוסיית הקטינים ועל כן מוצע לעגן בתזכיר החוק, תוך התניית קידומן בתוספת התקציבית הנדרשת לכך.

מוצע לעגן את התיקונים האמורים בחוק הנוער, אשר יאגד את ההוראות הייחודיות לקטינים ויהווה אוגדן חקיקה לעניין הטיפול בקטינים במסגרת ההליך הפלילי. עוד מוצע כי ככלל, ההוראות הנוגעות לקטינים ייכתבו במפורש בחוק זה ולא בדרך של הפניה לחוק אחר (למעט אם מדובר בהתאמות קלות) על מנת שניתן יהיה לקרוא את הוראות החוק הנוגעות לקטינים בצורה קוהרנטית ועל מנת שניתן יהיה להתאים את נוסחן לרוח המתאימה לטיפול בקטינים. ויובהר כי ההוראות הקבועות בחוק חקירת חשודים אשר לא הותאמו לקטינים בחוק הנוער, יחולו גם לגבי חקירת קטינים.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקרים 1 (תיקון סעיף 1) ו-17 (תיקון חוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב-1982)

מוצע לתקן את הגדרת המונח "חקירה" בחוק הנוער כך שתחול גם על חקירות שמתנהלות מחוץ לתחנה. כיום, המונח חקירה מוגדר כ"תשאול או גביית הודעה בקשר לעבירה, בידי שוטר, למעט באחד מאלה: (1) חקירה שהתנהלה מחוץ לתחנת משטרה בעבירות כאמור בסעיף 239 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ששר המשפטים קבע לגביהן בתקנות סדרי אישום והמצאת מסמכים בסטייה מהוראות אותו חוק, או בעבירות שנקבעו כעבירות מינהליות לפי חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985; (2) חקירה שהתנהלה מחוץ לתחנה כאמור בסעיף 3(א) לחוק חקירת חשודים". כלומר, הכלל הוא כי הזכויות הקבועות בחוק הנוער לא יחולו על קטין שנחקר מחוץ לתחנה.

תזכיר חוק חקירת חשודים קובע כלל הפוך, לפיו זכויות הנחקר חלות ככלל גם על חקירה המתנהלת מחוץ לתחנה, בכפוף לחריגים הקבועים בחוק. חריג כאמור קבוע למשל באשר לחובת ההודעה לחשוד על זכויותיו, אשר לא תחול אם בנסיבות החקירה מסירת ההודעה עלולה למנוע סיכול ביצוע עבירה, לאפשר העלמת ראיות ועוד. הסיבה לחריג זה היא שבחקירה בשטח לעתים האירוע "עודו מתגלגל" והשוטר נדרש לבצע פעולות מידיות, אשר מסירת ההודעה עלולה לסכלן. לעומת זאת, הגדרת החקירה בחוק הנוער מחריגה את הזכויות הקבועות בו בכל מקרה של חקירה שהתנהלה מחוץ לתחנה, ולא רק בנסיבות המצדיקות זאת. ואולם חקירה יכולה להתנהל מחוץ לתחנה בשל מגוון רחב של נסיבות, שלא בכולן מוצדק להחריג את כל זכויותיו של הקטין. כך למשל ייתכנו מקרים בהם הצורך בחקירת החשוד או העד מחוץ לתחנה, אינו נובע מדחיפות העניין אלא בשל צורך ענייני אחר (למשל כאשר הנחקר מאושפז בבית חולים), ובמקרים אלו אין בהכרח הצדקה לקיום החקירה בשעות הלילה או ללא ידיעת הורי הקטין. לאור זאת סברה הוועדה כי יש להחיל את הזכויות הקבועות בחוק הנוער גם על חקירה המתנהלת מחוץ לתחנה, בכפוף לחריגים השונים הקבועים בחוק לצד כל זכות, אשר קיומם ייבחן בכל מקרה לגופו.

עם זאת, באשר לחקירה בעבירות קנס ובעבירות מינהליות, הרי שמדובר בעבירות קלות מטבען שחקירתן, ככל שזו נערכת, מסתיימת לרוב במתן הודעת תשלום קנס במקום. לאור זאת מוצע להותיר את ההחריג בעבירות אלה, ככל שחקירתן התנהלה מחוץ לתחנה. לצד זה סברה הוועדה כי אם נמסרה לקטין הודעת תשלום קנס, ראוי כי העתק מהודעת התשלום יומצא גם להורי הקטין, אף אם הדבר נעשה בדיעבד. זאת הן בשל ההכרה במקום שיש לתת להורה בחיי הקטין והצורך לשמור על מעורבותם בחיי ילדיהם אשר עברו על החוק והן בשל העובדה כי מי שנדרש דרך כלל לשלם את הקנסות הם הורי הקטינים, אשר לעתים נודע

להם על הטלת הקנס רק בשלב האכיפה ולאחר צבירת ריביות ופיגורים. לאור זאת מוצע לקבוע כי אם הובא קטין הנחקר בעבירת קנס או עבירה מינהלית לתחנת המשטרה, שלא לצורך חקירתו (למשל לצורך זיהוי), תימסר על כך הודעה להורהו, ככל שניתן לאתרו במאמץ סביר בנסיבות העניין.

עוד מוצע לתקן את סעיף 226 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי), הקובע כי חוק הנוער, למעט פרק ה' שבו, לא יחול על עבירות קנס. מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע בו כי אם נמסרה הודעת תשלום קנס לקטין, יומצא העתק מהודעת התשלום להורהו, אולם לא יהיה באי המצאת ההעתק להורה כדי לפגוע בחוקיות הודעת תשלום הקנס לקטין.

עיקר 2

תיקון סעיף 1א – עקרונות כלליים: סעיף 1א לחוק הנוער קובע כי מימוש זכויות של קטין, הפעלת סמכויות ונקיטת הליכים כלפיו ייעשו תוך שמירה על כבודו של הקטין ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו. מוצע להוסיף לעקרון מנחה זה התייחסות גם לפגיעותו של הקטין נוכח הפעלת הסמכות כלפיו. זאת, מאחר שקטינים עשויים לחוות מצבים אלה כמצבי לחץ, ולהיות מושפעים ביתר קלות ממצבים אלה. לפיכך סברה הוועדה כי על הרשויות המפעילות את סמכותן כלפי הקטינים, ליתן דעתם גם לפגיעות זו.

עיקרים 3 (תיקון סעיף 9א) ו-5 (הוספת סעיפים 1ד9 עד 7ד9) – חקירת עדים ונפגעי עבירה קטינים

תיקון סעיף 9א – זימון עד קטין לחקירה: מוצע להוסיף לסעיף 9א, שעניינו חקירת עד קטין, את סעיפים קטנים (ז) ו-(ח) המסדירים את זימונו של עד קטין לחקירה. מוצע לפרט בחוק את עיקרי המידע שיש לכלול בזימון, ובכלל זה את זכותו לנוכחות מלווה בחקירתו ואת הצורך בזמינות ההורה במהלך החקירה. כפי שיפורט בהמשך, ישנם מספר צמתים במהלך החקירה בהם מוצע לדרוש את הסכמתו של ההורה או ליתן לקטין הזדמנות להיוועץ בו (כמו למשל בטרם קבלת החלטה על הארכת משך החקירה או אם ביקש הקטין לעזוב את מקום החקירה בטרם סיומה). לשם מימוש הוראות אלה, מבלי להטיל על החוקר נטל כבד מדי לאיתור ההורה, מוצע ליידע את ההורה מראש על הצורך בזמינותו, גם אם הוא אינו נוכח בחקירה עצמה. עוד מוצע לקבוע כי לזימון יתווסף הסבר בכתב על זכויות הקטין בחקירה, באופן שיוסדר בתקנות.

מוצע לקבוע עדיפות לזימון הקטין מראש בכתב, וכי הבאתו לחקירה במקרה בו הוא לא התייצב, תהיה רק במקרה בו זומן הקטין בכתב, בדומה לקביעה לגבי בגירים. לצד זה מוצע לקבוע כי בנסיבות בהן הוחלט לחקור את הקטין בלא ידיעת הורהו, מכוח סעיף 9א לחוק הנוער, ולדעת החוקר זימונו של הקטין בכתב עלול להיוודע גם להוריו של הקטין, יזומן הקטין בעל פה בלבד וניתן יהיה להביאו לחקירה אם לא התייצב, ובלבד שזומן שנית למועד חקירה נוסף ולא התייצב גם אליו (ראו סעיף 4ד9). במקרה זה, יקבל הקטין את ההסבר בכתב על זכויותיו, אשר מצורף דרך כלל לזימון בכתב, עם הגיעו תחנה. זימונו בעל פה של הקטין יתועד בכתב.

הוספת סעיף 1ד9 – חובת התייצבות עד קטין לחקירה והמצאות בה: הוועדה דנה רבות בשאלה האם נכון לקבוע חובת התייצבות של עד קטין, ובכלל זה נפגע עבירה, לחקירה. החשש מפני קביעת חובה כאמור הוא שהדבר עלול להרתיע עדים ונפגעי עבירה מלהגיע לחקירה ולשתף פעולה לכשיהיו בה. מאידך סברו רוב חברי הוועדה כי נכון לקבוע חובה אזרחית להתייצב לחקירה ולסייע בחקירת עבירות שבוצעו, ולצד זה לקבוע הוראות שונות שמטרתן להפיג את החשש האמור. לאור זאת מוצע לקבוע, לצד החובה להתייצב לחקירה, זכויות שונות לעדים ונפגעי עבירה קטינים, כמו למשל זכות לנוכחות מלווה בחקירת עד קטין (סעיף 6ד9).

ובחקירת נפגע עבירה קטין (עיקר 16), ולהחיל את הסמכות לחייב קטינים אלה להישאר במקום החקירה או להביאם למקום החקירה אם לא התייצבו, רק על עדים שאינם נפגעי עבירה ושמלאו להם 12 שנים, כפי שיפורט בהמשך. כמו כן מוצע לקבוע כי חקירת עד קטין תסתיים בהקדם האפשרי, בהתאם לצרכי החקירה וכי משך ההימצאות בחקירה לא יעלה על שש שעות ממועד ההתייצבות לחקירה.

מוצע שלא להבחין בין משך ההמצאות הראשוני של קטין בחקירה לפרק הזמן החל על בגיר, בשל ההוראות השונות בחוק הנוער הנוגעות בין היתר לאיתור הורה או קרוב אחר, המצריכות זמן, אשר יש בהן להשליך על משך ההימצאות בחקירה. ויודגש כי משך הימצאות זה אינו משך החקירה עצמה, אלא משך הזמן בו על הקטין להיות בתחנת המשטרה, כפי שמוצע גם ביחס לבגירים. עוד מוצע להחיל הוראה זו גם על עדים שטרם מלאו להם 12 שנים ועל נפגעי עבירה קטינים, אף בהעדר סמכות לחייבם להישאר בחקירה, וזאת על מנת לקבוע הגבלה על משך חקירה אפשרי של קטינים אלה.

הוספת סעיף 2ד9 – הארכת משך הימצאות בחקירה של עד קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה:

סעיפים קטינים (א) ו-(ב): בעוד שלגבי משך ההמצאות הראשוני של קטין בחקירה, מוצע שלא להבחין בין קטינים לבגירים, מוצע לקבוע כי אם ביקש קצין מוסמך להאריך את פרק הזמן האמור בנסיבות הקבועות בסעיף, הוא יהיה רשאי לעשות כן לפרק זמן שלא יעלה על שלוש שעות נוספות (לעומת שש שעות לבגירים). הסמכות להורות על הארכת הזמן כאמור תהיה נתונה לקצין מוסמך כהגדרתו בחוק הנוער, על מנת שקבלת ההחלטה תיעשה על ידי מי שמכיר את הרגישות הנדרשת בחקירתם של קטינים. בדומה לבגירים, מוצע שלא להבחין בין משך ההמצאות בחקירה בין עד לבין חשוד, בין היתר משום שיצירת אבחנה כאמור תצריך מתן הודעות שונות לחשוד ולעד במסגרת הזימון, כאשר יש לעתים צורך שלא להודיע לנחקר מראש האם הוא מוזמן כעד או כחשוד. עם זאת כאמור לעיל מוצע להחיל את הסמכות להארכת משך ההימצאות על קטינים שאינם נפגעי עבירה ושמלאו להם 12 שנים בלבד, וזאת בשל הרגישות הנדרשת בחקירת נפגעי עבירה קטינים. באשר לעדים שאינם נפגעי עבירה, הסיבה להבחנה בין עד מתחת לגיל 12 לעד שמלאו לו 12 שנים היא גיל האחריות הפלילית, ממנו נגזר כי עד מתחת לגיל 12 ממילא לא יכול להיחקר כחשוד ועל כן אין מקום לחייבו להישאר בחקירה.

עוד מוצע לקבוע כי נוסף על מתן הזדמנות לקטין הנחקר להשמיע את דברו באשר להארכת משך החקירה, יש ליתן הזדמנות כאמור גם להורה. זאת, אף אם ההורה לא נכח בחקירה עצמה, ובלבד שנמסרה לו הודעה על החקירה. בשל חשיבותה של מעורבות אדם בגיר בשלב זה של הארכת משך חקירה, מוצע כי אם לא נמסרה הודעה להורה על חקירת הקטין, יש להודיע על כך לקרוב בגיר אחר או לעורך דינו של הקטין, ככל שיש לו, וליתן להם הזדמנות להשמיע את דברם. ואולם כאשר חדל להתקיים הטעם שהצדיק חקירת הקטין בלי ידיעת הורה, כאמור בסעיף 9א(ד), יש לאפשר להורה הזדמנות להשמיע דברו, בעת שנמסרת לו הודעה על חקירת הקטין, אלא אם זו כבר הסתיימה.

סעיף קטן (ג): מוצע לקבוע כי אם ביקש עד קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה שחקירתו תימשך מעבר לפרקי הזמן האמורים בסעיפים 1ד9(ב) או 2ד9(א), תוגבל הארכת הזמן כאמור לפרק זמן שלא יעלה על שעה. עוד מוצע לקבוע כי במקרה זה תידרש גם הסכמת ההורה, וזאת בדומה לסעיף 9ד(ג)(4) הדורש גם את הסכמת ההורה לחקירת קטין בשעות הלילה. עם זאת, אם לא נמסרה הודעה להורה הקטין על החקירה, תינתן לקטין הזדמנות להיוועץ בקרוב בגיר אחר או בעורך דינו, ככל שיש לו, ואולם לא תידרש הסכמתם שכן הם אינם האפוטרופוסים של הקטין ותפקידם אינו להחליט עבורו אלא לייעץ לו בלבד.

סעיף קטן (ד): מוצע לקבוע כי ההוראות הקבועות כיום בחוק הנוער בדבר חקירת קטין בשעות הלילה, גוברות על ההוראות המוצעות בדבר משך המצאות הקטין בחקירה. כלומר, אף אם קטין נחקר X שעות וניתן להמשיך לחקור אותו בהתאם למגבלה של משך המצאות בחקירה, לא ניתן יהיה לחקור אותו אם הגיעה שעה שבה אין לחקור בהתאם למגבלות על חקירת קטינים בלילה.

הוספת סעיף 3ד9 – הארכת משך המצאות בחקירה של קטין עד שטרם מלאו לו 12 שנים ושל קטין נפגע עבירה: מוצע לקבוע כי אם בחלוף שש שעות ממועד התייצבותו של נחקר לפי סעיף קטן זה לחקירה, סבר קצין מוסמך שהמשך החקירה נדרש כדי למנוע פגיעה ממשית בחקירה או על מנת לסכל עבירה מסוג פשע, יהיה באפשרותו להודיע על כך לקטין ולהורהו ולהמשיך בחקירה לפרק זמן שלא יעלה על שלוש שעות נוספות, ובלבד שהבהיר לנחקר כי המשך החקירה מותנה בהסכמתו וכי הוא רשאי לעזוב את מקום החקירה בכל עת. עוד מוצע להסדיר את הארכת משך החקירה לבקשת הנחקר עצמו ולהסדיר את היחס בין ההוראות בדבר משך המצאות נחקר בחקירה לבין ההוראות בדבר חקירת קטין בשעות הלילה.

הוספת סעיף 4ד9 - אי התייצבות עד קטין, שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה, לחקירה: מוצע להחיל את סמכותו של שוטר לדרוש ממי שזומן לחקירה כדיון ולא התייצב כנדרש, ללא הצדק סביר, להילוות עמו למקום החקירה לצורך חקירתו, רק על עדים קטינים שמלאו להם 12 שנים ושאינם נפגעי עבירה, ורק בחקירות של עבירות מסוג פשע. עוד מוצע לקבוע כי באשר לעדים שמלאו להם 12 שנים ושטרם מלאו להם 16 שנים, הדבר יותנה באישור בית משפט שלום לנוער. פניית השוטר לבית המשפט כאמור תעשה באישור קצין ממונה ובהתייעצות עם קצין נוער ורק לאחר שהקטין לא התייצב למועד חקירה נוסף אליו זומן. מטרת הזימון הנוסף היא לוודא שהקטין מודע למועד החקירה והבין את משמעות אי התייצבותו, ועל כן מוצע כי הזימון השני ייעשה ככל הניתן בעל פה. ויודגש כי הצורך לוודא זאת מתחזק לגבי קטינים באשר פעמים רבות הזימון לחקירה מופנה להורים ולא לקטינים עצמם. על מנת שבית המשפט יוכל להתרשם ממצבו של הקטין ומהסיבות שהובילו לאי התייצבותו לחקירה, על השוטר אשר פנה לבית המשפט להודיע לקטין ולהוריו על מועד הדיון בבית המשפט ולהבהיר כי הקטין רשאי להתייצב לדיון בעצמו, לשלוח נציג מטעמו או להביע עמדתו בכתב בפני בית המשפט, מבלי להתייצב לדיון. במקרה בו הוחלט על חקירת הקטין בלי ידיעת הורהו, על השוטר להודיע על פנייתו לבית המשפט ומועד הדיון שנקבע לקרוב בגיר אחר של הקטין, או לעורך דינו ככל שיש לו ואם שהה הקטין במעון – יודיע על כך למנהל המעון, אלא אם לא ניתן לאתר מי מהם במאמץ סביר או שיש בכך כדי לפגוע בטובת הקטין או החקירה. מוצע כי הוראות אלה יחולו על קטין שטרם מלאו לו 16 שנים שזומן בכתב או שזומן בעל פה משום שהוחלט לחקרו בלא ידיעת הורהו והחוקר מצא כי זימונו בכתב עלול להיוודע להורהו כאמור בסעיף 9א(ח). זאת מאחר שמדובר בתרחיש ייחודי לקטינים, ויודגש כי אין בכך כדי להקים סמכות להביא לחקירה עד קטין שזומן בעל פה בנסיבות אחרות, כמו למשל שלא ניתן היה לאתר את כתובת מגוריו או נסיבות אחרות הזהות לבגירים.

עם זאת מוצע לקבוע כי במקרים חריגים ניתן יהיה להביא את הקטין לחקירה בלא אישור בית משפט, וזאת אם שוכנע קצין ממונה בהתייעצות עם קצין נוער, כי חקירת הקטין נדרשת בדחיפות בשל סיכון מיידי לחיי אדם, ביטחון המדינה או לצורך מיידי לסיכול פשע וכי עיכוב החקירה שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית המשפט עלול לסכל מטרות אלה. הובא הקטין לחקירה כאמור, יש להודיע על כך להוריו או לקרוב אחר, אלא אם הוחלט לחקור את הקטין בלא ידיעתם לפי סעיף 9א(ג).

לצד האמור לעיל סברו רוב חברי הוועדה כי נכון לקבוע כי הבאת עד קטין שמלאו לו 16 שנים לחקירה, לאחר שלא התייצב אליה ללא הצדק סביר, אינה טעונה אישור בית המשפט, ובלבד שמדובר בחקירה שעניינה עבירה מסוג פשע, שהקטין לא התייצב למועד חקירה נוסף אליו זומן, ושהבאתו נעשית באישור קצין ממונה

בהתייעצות עם קצין נוער. בעוד שלגבי בגירים מוצע לקבוע כי הסמכות להביא נחקר שלא התייצב למקום החקירה תקום רק אם זימונו היה בכתב, מוצע להחיל סמכות זו גם במקרה בו זומן קטין שמלאו לו 16 שנים בעל פה, מאחר שהוחלט לחקרו בלא ידיעת הורהו והחוקר מצא כי זימונו בכתב עלול להיוודע להורהו כאמור בסעיף 9א(ח).

הוספת סעיף 5ד9 – בקשת עד קטין לעזוב את מקום החקירה: מוצע לקבוע כי אם ביקש קטין שטרם מלאו לו 12 שנים או קטין שהוא נפגע עבירה לעזוב את מקום החקירה, יאפשר זאת האחראי על החקירה וזאת מאחר שאף שמוטלת עליהם חובה אזרחית להתייצב לחקירה, אין הדבר מקים סמכות להשאירם בחקירה בניגוד לרצונם. באשר לעד קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה אשר ביקש לעזוב את מקום החקירה, מוצע לקבוע כי ככלל יאפשר זאת האחראי על החקירה, אלא אם סבר כי הפסקת החקירה תוביל לפגיעה ממשית בחקירה. מדובר במבחן מחמיר יותר מאשר המבחן שנקבע לבגירים ומאשר המבחן המוצע לקבעו לחשודים קטינים. עוד מוצע לקבוע כי במקרה זה על החוקר להיוועץ בהורה הקטין ולהתרשם, לאור התנהגותו של הקטין או סימני מצוקה שהראה, כי אין בהמשך החקירה כדי לפגוע בשלומו של הקטין. זאת בשל החשש שבקשתו של הקטין לעזוב את מקום החקירה נובעת מהשפעת החקירה על מצבו של הקטין, אשר עלול להיפגע מהמשך החקירה. במקרים אלו חשובה מעורבותו של ההורה אף אם הוא לא נכח בחדר החקירות עצמו, מאחר שביכולתו לשפוך אור על מצבו של הקטין, אשר אינו ידוע בהכרח לחוקר. ואולם אם לא אותר הורה הקטין תוך זמן סביר או שהוחלט לחקור את הקטין ללא ידיעת הורהו לפי סעיף 9א(ג) לחוק, ייוועץ האחראי על החקירה בקצין מוסמך.

מוצע לקבוע כי אם היתה העבירה מסוג פשע והקטין עזב את מקום החקירה ללא רשות, לאחר שהאחראי על החקירה הודיע לו על החלטתו שלא לאפשר לו לעזוב את מקום החקירה, רשאי שוטר לדרוש מהקטין להילווה עמו למקום החקירה, ואם טרם נועץ החוקר בהורה הקטין או בקצין המוסמך, תוגבל סמכות זו לפרק זמן שלא יעלה על שעה, על מנת לאפשר לחוקר להיוועץ כאמור.

הוספת סעיף 6ד9 – זכות לנוכחות מלווה בחקירת עד קטין: כאמור לעיל, לצד הטלת החובה על עד קטין להגיע לחקירה, ולצד מתן הסמכות להביא לחקירה עד קטין שמלאו לו 12 שנים אם הוא לא התייצב או עזב את מקום החקירה בלא אישור, מוצע לעגן את זכותו לנוכחות מלווה בחקירתו ולהיוועצות בו ככל הניתן לפני החקירה. כיום קובע סעיף 9ח לחוק הנוער זכות לנוכחות הורה או קרוב אחר בחקירת קטין חשוד. מוצע לקבוע הוראה דומה לעדים קטינים. מוצע כי חריג לזכות זו יהיה אם סבר הקצין המוסמך כי יש בדבר כדי לפגוע פגיעה ממשית בחקירה או בטובת הקטין. עוד מוצע לקבוע כי אם ראה חוקר שהמלווה הנוכח בחקירה מפריע לחקירה באופן שאינו מאפשר לנהלה, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת בכתב, להרחיק את המלווה בחקירה. הוראה דומה קיימת היום בסעיף 9ח(ז) לחוק הנוער באשר לזכות קטין חשוד לנוכחות הורהו בחקירה.

הוספת סעיף 7ד9 – מקום חקירת עד קטין: תזכיר חוק חקירת חשודים קובע כי עד שזומן לחקירה ייחקר בתחנה אלא אם סבר החוקר כי התקיימו נסיבות המצדיקות שלא לעשות כן. באשר לקטינים מוצע לקבוע כי הדבר ייעשה, בין היתר, בהתחשב בהיות הנחקר קטין, על מנת להבהיר כי יש לנהוג בעניינם של קטינים ברגישות ולהביא בחשבון כי לעתים עצם ההגעה לתחנת המשטרה עשויה לעורר אצלם חששות מהחקירה. עוד מוצע להבהיר כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 9ב לחוק הנוער שעניינן הוצאת עד קטין ממקום שהותו לצורך חקירתו. באשר לעד שנחקר מחוץ לתחנה ושבמהלך חקירתו התעורר חשד סביר כי עבר עבירה, קובע תזכיר חוק חקירת חשודים כי ניתן להמשיך לחקור אותו במקום בו החלה חקירתו אם הפסקת החקירה תפגע ביעילותה או אם התקיימו הנסיבות המנויות בסעיף 3א(א) לחוק חקירת חשודים

המאפשרות חקירת חשוד מחוץ לתחנה. באשר לקטינים מוצע להבהיר כי במקרה זה הוראות סעיף 9 לחוק הנוער, הקובעות כי חקירת קטין עד שהפך לחשוד לא תחודש אלא לאחר שיקוימו לגבי ההוראות החלות על קטינים חשודים, גוברות. כמו כן מוצע להבהיר כי החריג לחובת ההודעה לחשוד על זכויותיו ועל חקירתו, הקבועות בתזכיר חוק חקירת חשודים ביחס לחקירת חשוד במקום הימצאו, יחולו גם במקרה זה.

עיקר 6

תיקון סעיף 9 – עד קטין שהפך לחשוד: מוצע להחיל את הוראות סעיף 9 לחוק הנוער, הקובעות כי חקירת קטין עד שהפך לחשוד לא תחודש אלא לאחר שיקוימו לגבי הוראות סעיפים 9א עד 9ט, גם על ההוראות החדשות הנוגעות לחקירת קטינים, אשר מתווספות במסגרת התיקון הנוכחי.

עיקרים 7 (תיקון סעיף 19) ו-8 (הוספת 19 עד 319) – חקירת קטינים חשודים

תיקון סעיף 19 - מוצע להוסיף לסעיף 19 לחוק הנוער, שעניינו הודעה על חקירת קטין חשוד או על מעצרו להוריו, את סעיפים קטינים (ו) עד (ט) המסדירים את זימונו של קטין חשוד לחקירה. בדומה לעד קטין, מוצע לפרט בחוק את עיקרי המידע שיש לכלול בזימון, ובכלל זה את זכותו של הקטין להיוועץ בסניגור וזכותו לנוכחות הורהו בחקירה. זאת מאחר שמידע זה נוגע גם להוריו של הקטין ויש ליידע גם אותם על כך מראש על מנת שיוכלו להיערך. עוד מוצע לפרט בזימון כי זמינות ההורה נדרשת במהלך החקירה. כיום, קובע סעיף 9 לחוק הנוער את זכותו של קטין חשוד לנוכחות הורהו או קרוב אחר בחקירה עצמה, בכפוף לחריגים המנויים בסעיף. מוצע לקבוע כי גם אם הוחלט שלא לממש זכותו זו של הקטין, או שהורה הקטין לא הגיע לחקירה עצמה, ישנם מספר צמתים במהלך החקירה בהם ראוי לדרוש את הסכמתו של ההורה או ליתן לקטין הזדמנות להיוועץ בו (כמו למשל בטרם החלטה על הארכת משך החקירה או במקרה בו ביקש הקטין ביקש לוותר על זכותו להיוועץ בעורך דין). לשם מימוש הוראות אלה, ועל מנת שלא לפגוע באפשרות לנהל את החקירה עצמה, מוצע ליידע את הורי הקטין מראש על הצורך בזמינותם במהלך החקירה. עוד מוצע לקבוע כי לזימון יתווסף הסבר בכתב על זכויות הקטין בחקירה, באופן שיוסדר בתקנות.

מוצע לקבוע עדיפות לזימון קטין חשוד מראש בכתב, וכי הבאתו לחקירה במקרה בו הוא לא התייצב, תהיה רק במקרה בו זומן הקטין בכתב, בדומה לקביעה לגבי בגירים (ראו סעיף 219). לצד זה מוצע כי בנסיבות בהן הוחלט לחקור את הקטין בלא ידיעת הורהו, בנסיבות הקבועות בסעיף 19 לחוק הנוער בלבד, ולדעת החוקר זימונו של הקטין בכתב עלול להיוודע גם להוריו של הקטין, יזומן הקטין בעל פה בלבד וניתן יהיה להביאו לחקירה אם לא התייצב. עוד מוצע לקבוע כי במקרה זה, יקבל הקטין את ההסבר בכתב על זכויותיו אשר מצורף דרך כלל לזימון בכתב, עם הגיעו תחנה וזימונו של הקטין בעל פה יתועד בכתב.

בדומה לעד קטין, מוצע כי נוסף על זימונו הראשון לחקירה יזומן הקטין החשוד בשנית בעל פה וזאת מטעמים דומים לאלו שפורטו לעיל. עם זאת, בעוד שזימונו הנוסף של עד קטין יעשה לאחר שלא התייצב למועד החקירה אליו זומן, זימונו הנוסף של קטין חשוד יהיה לפני מועד החקירה הראשון אליו זומן. זאת מחשש שזימון נוסף לאחר מועד החקירה הראשון יסכל את האפשרות להביא את הקטין למקום החקירה, אם הוא לא התייצב כאמור. בדומה, מוצע כי זימונו הנוסף של הקטין לחקירה ייעשה במאמץ סביר בנסיבות העניין.

יצוין כי מוצע למחוק את הגדרת המונח "קרוב אחר" שכן הגדרה זו תופיע לראשונה בסעיף 219(ב) המוצע.

הוספת סעיף 119 – חובת התייצבות קטין חשוד לחקירה והימצאות בה: מוצע לקבוע כי קטין חשוד שזומן לחקירה כנדרש בחוק, חייב להתייצב בחקירה ולהימצא במקום שנקבע במשך הזמן הדרוש לכך. בדומה לעדים, מוצע שלא להבחין בין משך ההמצאות הראשוני של קטין בחקירה לפרק הזמן החל על בגיר, בשל ההוראות השונות בחוק הנוער הנוגעות בין היתר לאיתור הורה או קרוב אחר, אשר יש בהן להשליך על משך ההימצאות בחקירה. ויודגש כי משך הימצאות זה אינו משך החקירה עצמה, אלא משך הזמן בו על הקטין להיות בתחנת המשטרה, כפי שמוצע לגבי הבגירים. עם זאת, אם ביקש קצין מוסמך להאריך את פרק הזמן האמור בנסיבות הקבועות בסעיף, הוא יהיה רשאי לעשות כן לפרק זמן שלא יעלה על שלוש שעות נוספות (לעומת שש שעות לבגירים). מוצע כי הסמכות להורות על הארכת הזמן כאמור תהיה נתונה לקצין מוסמך כהגדרתו בחוק הנוער.

עוד מוצע לקבוע כי נוסף על מתן הזדמנות לקטין החשוד הנחקר להשמיע את דברו באשר להארכת משך החקירה, יש ליתן הזדמנות כאמור גם להורה. זאת, אף אם ההורה לא נכח בחקירה עצמה, ובלבד שנמסרה לו הודעה על החקירה. בשל חשיבותה של מעורבות אדם בגיר בשלב זה של הארכת משך חקירה, מוצע כי אם לא נמסרה הודעה להורה על חקירת הקטין, יש להודיע על כך לקרוב בגיר אחר או לסניגורו של הקטין, ככל שיש לו וליתן להם הזדמנות להשמיע את דברם. ואולם כאשר חדל להתקיים הטעם שהצדיק חקירת הקטין בלי ידיעת הורה, כאמור בסעיף 9(ה), יש לאפשר להורה הזדמנות להשמיע דברו, בעת שנמסרת לו הודעה על חקירת הקטין, אלא אם זו כבר הסתיימה.

באשר לקטין חשוד המבקש שחקירתו תימשך מעבר לפרקי הזמן האמורים לעיל, תוגבל הארכת הזמן כאמור לפרק זמן שלא יעלה על שעה. במקרה זה תידרש גם הסכמת ההורה, וזאת בדומה לסעיף 9(3) הדורש גם את הסכמת ההורה לחקירת קטין בשעות הלילה. עם זאת, אם לא נמסרה הודעה להורה הקטין על החקירה, תינתן לקטין הזדמנות להיוועץ בקרוב בגיר אחר או בסניגורו ואולם לא תידרש הסכמתם, שכן הם אינם האפוטרופוסים של הקטין ותפקידם אינו להחליט עבורו אלא ליעץ לו בלבד.

מוצע לקבוע כי ההוראות הקבועות כיום בדבר חקירת קטין בשעות הלילה, גוברות על ההוראות המוצעות בדבר משך המצאות הקטין בחקירה.

הוספת סעיף 219 – אי התייצבות חשוד קטין לחקירה: מוצע לקבוע כי אם זומן קטין חשוד בכתב לחקירה וזומן שנית בעל פה סמוך לחקירתו במאמץ סביר בנסיבות הענין כאמור בסעיף 9(ח) ולא התייצב כנדרש, ללא הצדק סביר, רשאי יהיה שוטר לדרוש ממנו להילוות עמו למקום החקירה לצורך חקירתו. כאמור מטרת הזימון הנוסף היא לוודא שהקטין מודע למועד החקירה והבין את משמעות אי התייצבותו, ועל כן מוצע כי הזימון השני ייעשה ככל הניתן בעל פה. בעוד שלגבי בגירים מוצע לקבוע כי הסמכות להביא נחקר שלא התייצב למקום החקירה תקום רק אם זימונו היה בכתב, מוצע להחיל סמכות זו גם במקרה בו זומן קטין בעל פה, מאחר שהוחלט לחקרו בלא ידיעת הורה בנסיבות הקבועות בסעיף 9 והחוקר מצא כי זימונו בכתב עלול להיוודע להורה (סעיף 9(ז)), וזאת מאחר שמדובר בתרחיש ייחודי לקטינים. במקרה זה יזומן הקטין החשוד בעל פה בלבד ויזומן בשנית בעל פה סמוך למועד חקירתו, וניתן יהיה להביאו לחקירה אם לא יתייצב. ויודגש כי אין בכך כדי להקים סמכות הבאת עד קטין לחקירה שזומן בעל פה בנסיבות אחרות, כמו למשל שלא ניתן היה לאתר את כתובת מגוריו או נסיבות אחרות הזהות לבגירים.

הוספת סעיף 319 – בקשת קטין חשוד לעזוב את מקום החקירה: מוצע לקבוע כי אם ביקש קטין חשוד לעזוב את מקום החקירה מסיבה מוצדקת, יאפשר זאת האחראי על החקירה, אם מצא כי אין בכך כדי לפגוע בחקירה. מדובר במבחן מחמיר יותר מהמבחן שנקבע לגבי עדים קטינים וזהה למבחן שנקבע לבגירים. לצד זאת מאחר שלעיתים בקשתו של הקטין החשוד לעזוב את מקום החקירה עלולה להצביע על מצוקה פיזית או

נפשית אליה נקלע בעקבות החקירה, מוצע לקבוע כי בנקודת זמן זו על החוקר ליתן דעתו למצבו הרפואי-פיזי או נפשי של הקטין החשוד, כפי שזה נחזה בפניו ולבחון האם אין בהמשך החקירה כאמור כדי להזיק לבריאותו.

אם החליט האחראי על החקירה שלא לאפשר לקטין החשוד לעזוב את מקום החקירה, יודיע לו על כך. מוצע לקבוע כי אם חרף זאת עזב הקטין החשוד את מקום החקירה ללא רשות, רשאי שוטר לדרוש מהקטין החשוד להילוות עמו למקום החקירה, ואם סרב הקטין להילוות אליו מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה ויחולו לצורך זה הוראת סעיף 23(ב) לחוק המעצרים בשינויים המחויבים.

עיקר 9

תיקון סעיף 9ח – נוכחות הורה או קרוב אחר בחקירת קטין חשוד והיוועצות במי מהם: סעיף 9ח קובע כך: "קטין חשוד שהוזמן לחקירה בידיעת הורה או קרוב אחר, או שנמסרה הודעה על חקירתו לאחד מהם, לפי הוראות סעיף 19(א) עד (ג), זכאי שהורה או קרוב אחר יהיה נוכח בחקירתו וכן זכאי הוא להיוועץ במי מהם, ככל הניתן לפני תחילת החקירה, אלא אם כן הקטין הביע התנגדות לכך מנימוק סביר או אם היה מוחזק במעצר, והכל, אם סבר קצין מוסמך כי אין במתן אפשרות לנוכחות ההורה או הקרוב האחר כאמור כדי להביא לאחד מאלה:...".

הוועדה סברה כי ראוי להבהיר שהסייגים המפורטים בפסקאות (1) עד (4) לסעיף זה, מתייחסים לזכות הנוכחות של ההורה בחקירה, ולקבוע במפורש חריגים מצומצמים יותר באשר לזכותו של הקטין להיוועץ בהורה או בקרוב בגיר אחר. זאת מכיוון שלזכות היוועצות הקטין בהורה או בקרוב בגיר אחר תכליות שונות המתקיימות גם אם לא אושרה נוכחות מי מהם בחקירה. לאור זאת מוצע לקבוע כי קצין מוסמך רשאי להורות כי הקטין לא ייוועץ במי מהם כאמור, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהדבר יביא לסיכול או שיבוש ממשי של החקירה, לרבות מניעת גילוי ראיה, או אם הקטין חשוד בעבירת בטחון – כי קיים חשש ממשי שהדבר יביא לפגיעה בבטחון המדינה כמשמעותו בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים.

עיקר 10

תיקון סעיף 9ט: סעיף 9ט לחוק הנוער שעניינו הודעה לקטין חשוד על זכויותיו בטרם חקירתו קובע חובה על החוקר להודיע לקטין על זכותו להיוועץ בעורך דין ולהיות מיוצג על ידו, על זכאותו לפי חוק הסניגוריה הציבורית ועל זכותו לנוכחות הורה או קרוב אחר בחקירתו. עוד קובע הסעיף כי בטרם יחקר קטין חשוד עצוב, על החוקר להודיע לסניגורו של הקטין על חקירתו, ואם אין לו סניגור יודיע כאמור לסניגוריה הציבורית כדי שתבחן זכאותו לייצוג.

זכות ההיוועצות של עצור בעורך דין הוכרה זה מכבר בפסיקה כזכות יסוד מרכזית, המבטיחה את ההוגנות של הליך החקירה ושל ההליך הפלילי שיבוא בעקבותיו (ראו למשל ע"פ 5121/98 **יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי**, פ"ד סא(1) 461 (וההפניות שם)). תזכיר חוק חקירת חשודים מבקש להפוך זכות זו לזכות אפקטיבית לפני החקירה לכלל החשודים ולא רק לעצורים. ברוח זו מוצע לקבוע לגבי בגירים כי הודעה לסניגורו של חשוד או לסניגוריה הציבורית על חקירתו תימסר אם ביקש החשוד להיפגש עם עורך דין. באשר לקטינים סברה הוועדה כי לאור העובדה שהנטייה של קטינים לוותר על זכויותיהם גדולה יותר והבנתם את הסיטואציה ואת חשיבותה של זכות ההיוועצות קטנה יותר, יש לאפשר מימושה של זכות זו על ידי הקטין,

גם אם הקטין לא ביקש זאת בעצמו. לאור זאת מוצע להרחיב את חובת ההודעה לסניגור או לסניגוריה הציבורית הקבועה כיום בסעיף 9ט(ב) לחוק הנוער, כך שתחול על כלל הקטינים החשודים ולא רק העצורים וזאת בהתאמה להצעה להרחיב את זכאות הקטין לייצוג על ידי הסניגוריה הציבורית לכלל הקטינים החשודים ולא רק העצורים (כפי שהוחלט לגבי הבגירים), וללא תלות בבקשתו של הקטין. מוצע כי אופן מסירת ההודעה והפרטים אותם על החוקר לפרט בהודעה, יוסדרו בתקנות.

באשר ליידוע הקטין החשוד על זכויותיו קובע כיום סעיף 9ט(ג) לחוק הנוער כי שר המשפטים, בהסכמת השר לביטחון פנים, יקבע הוראות בדבר נוסח ההודעה לקטין על זכויותיו. ביום 14.7.2013 הותקנו תקנות הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (נוסח הודעה לקטין חשוד על זכויותיו בטרם חקירתו), התשע"ג-2013, אשר קובעות את נוסח ההודעה שעל החוקר למסור לקטין בטרם חקירתו. באשר לבגירים, מוצע בתזכיר חוק חקירת חשודים לקבוע בחוק את נוסח ההודעה הנמסרת לחשוד ולא להותיר זאת להסדרה בתקנות או בהנחיות, זאת בשל חשיבותה המכרעת של ההודעה ומתוך כוונה שהחשוד יועמד על זכויותיו בלשון בהירה ותמציתית ככל הניתן. ואולם באשר לקטינים סברה הוועדה כי נכון להשאיר את נוסח ההודעה הנמסר לקטינים בתקנות, וזאת בשל הגמישות הנדרשת בהתאמת הנוסח ללשון המובנת לקטינים, ובשל ההבחנה הנדרשת בנוסח בין מקרים בהם אושרה לקטין זכות לנוכחות הורה בחקירה לבין מקרים בהם הוחלט לשלול זכות זו או את זכות ההיוועצות בעורך דין. עוד מוצע כי את עיקרי העובדות בדבר החשד המיוחס לקטין, על החוקר להסביר לקטין בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו.

עיקר 11 (הוספת סעיפים 1ט9 עד 3ט9)

הוספת סעיף 1ט9: מוצע לקבוע כי קטין חשוד זכאי להיפגש עם עורך דין ולהיוועץ בו, וכי הכללים בעניין זה החלים על בגירים, יחולו ככלל על קטינים, בכפוף לשינויים אשר מוצע לקבעם בחוק הנוער.

הוספת סעיף 2ט9: מוצע לקבוע כי ההוראות בדבר דחיית פגישת חשוד עם עורך דין, אשר מוצע לעגן בתזכיר חוק חקירת חשודים, יותאמו לקטינים כמפורט בסעיף זה. באשר לעילות הקבועות בתזכיר חוק חקירת חשודים המקימות את הסמכות לדחיית המפגש, סברה הוועדה כי אין נפקות להיות החשוד קטין או בגיר, אלא מדובר בסוגיה הנוגעת לנסיבות החקירה עצמה ועל כן לא מוצע לשנות. תחת זאת מוצע כי ההתאמות לקטינים יקבלו ביטוי בזהות מקבלי ההחלטות ובקיצור הזמנים עליהם ניתן להורות לדחיית הפגישה. לאור זאת מוצע לקבוע כי הגורם המוסמך להורות על דחיית פגישת החשוד עם עורך דין יהיה הקצין המוסמך כמשמעותו בחוק הנוער. עוד מוצע לקבוע כי פרק הזמן המקסימלי בו ניתן לדחות את פגישת הקטין החשוד עם עורך דינו, כאשר הפגישה עלולה לסכל או לשבש מעצרו של חשודים באותו עניין, למנוע גילוי ראיה או תפיסת דבר שהושג בקשר לאותה עבירה, לא יעלה על 12 שעות משעת המעצר או מתחילת החקירה, לפי המוקדם (בעוד שלגבי בגירים פרק הזמן המקסימלי בנסיבות אלה הוא 24 שעות). בדומה, מוצע לקבוע כי פרק הזמן המקסימלי בו ניתן לדחות פגישה של קטין עם עורך דינו כאשר הדבר דרוש לשם שמירה על חיי אדם או לצורך סיכול פשע, או שהדבר כרוך בעבירת ביטחון והתקיימה עילה מהעילות המפורטות בסעיף 35(א) לחוק המעצרים, יעמוד על 24 שעות (בעוד שלגבי בגירים פרק הזמן המקסימלי בנסיבות אלה הוא 48 שעות). ויובהר כי בדומה לבגירים, הוראות אלה אינן גורעות מזכותו של קטין חשוד עצור שביקש זאת שתינתן לו הזדמנות סבירה להיפגש עם עורך דינו לפני שיובא לבית המשפט בעניין מעצרו.

עוד מוצע לקבוע כי בקבלת החלטה על דחיית פגישת קטין חשוד עם עורך דין, יובא בחשבון מועד פגישת הקטין עם הורהו, לפי הוראות החוק. זאת מאחר שייכתנו מקרים בהם יוחלט על דחיית פגישת הקטין עם סניגורו ובמקביל יוחלט על דחיית זכותו להיוועץ בהורהו או בקרוב בגיר אחר או נוכחות מי מהם בחקירה. יוצא כי בתקופה זו הקטין אינו פוגש כל בגיר שיכול לייצג לו או להוות מקור תמיכה עבורו ועל כן יש להביא

שיקול זה בחשבון (סעיף קטן (ב)).

הוראה נוספת אותה מוצע להתאים לקטינים נוגעת לסמכותו של הקצין הממונה להורות שלא תתאפשר פגישה של עורך דין המייצג מספר חשודים בפרשה אחת (לרבות עורך דין אחר מאותו משרד), אם סבר כי הדבר עלול להביא לשיבוש החקירה. במקרה זה מוצע בתזכיר חוק חקירת חשודים לקבוע כי לחשוד תינתן שהות להיוועץ עם עורך דין אחר. באשר לקטינים מוצע כי אם התקבלה החלטה כאמור, תימסר על כך הודעה להורה הקטין או לקרוב בגיר אחר, על מנת שיוכלו לפעול בשמו למינוי עורך דין אחר. ואולם אם לא ניתן לאתר מי מהם במאמץ סביר או שהוחלט על חקירת הקטין ללא ידיעתם, תימסר על כך הודעה לסניגוריה הציבורית (סעיף קטן (ג)).

בדומה, מוצע כי אם הוחלט על דחיית פגישה של חשוד עם עורך דינו מטעם אחר ונמסרה על כך הודעה לחשוד ולעורך דינו, תימסר הודעה כאמור גם להורה הקטין, אלא אם לא ניתן לאתר במאמץ סביר (סעיף קטן (ד)).

הוספת סעיף 309: תזכיר חוק חקירת חשודים קובע כי אם בחר חשוד שלא להיוועץ בעורך דין, יתועד הוויתור בכתב. ואולם באשר לקטינים סברה הוועדה כי אם ביקש קטין חשוד שלא להיוועץ בעורך דין, יש צורך במעורבות אדם בגיר מטעמו אשר יסביר לו את חשיבות העניין. זאת מאחר שקטינים מגלים נטייה גדולה יותר לוותר על זכויותיהם ויכולתם להפעיל שיקול דעת נפגמת בסיטואציה הנחווית בעיניהם כמלחיצה, וכן לאור מספר מקרים שהוצגו בפני הוועדה בהם קטינים ויתרו על זכותם להיוועץ בסניגור, אולם לאחר שיחה קצרה עם סניגור, חזרו בהם וביקשו ייצוג (בענין הקושי בויתור של קטינים על זכות ההיוועצות ראו למשל, מ"י (שלום חי) 16302-03-11 **משטרת מרחב חוף חיפה נ' פלוני** (לא פורסם, 9.3.2011); מ"י (בית משפט לנוער י-ם) 29698-06-10 **מדינת ישראל נ' פלוני** (לא פורסם, 16.6.2010)). יודגש כי הבחירה נותרת בידי הקטין אך המטרה היא שהבחירה תהיה מושכלת יותר. לאור זאת מוצע לקבוע כי אם ביקש קטין חשוד שלא להיוועץ בעורך דין, תתועד בקשתו, תימסר על כך הודעה להורה ותינתן לקטין הזדמנות להיוועץ בו לפני תחילת החקירה, וזאת בכפוף להוראות בדבר דחיית פגישה בהתקיים העילות הקבועות בחוק. עמדת הוועדה היתה כי במקרה זה ההיוועצות תהיה בהורה הקטין בלבד ואין מקום לערב קרוב בגיר אחר בהעדרו. עוד מוצע כי אם הגיע סניגור לתחנה, אשר מונה על ידי הורה הקטין או קרוב אחר, תימסר על כך הודעה לקטין, גם במקרה בו ביקש הקטין לוותר על זכותו להיוועץ בעורך דין ויוצע לו להיפגש עמו. זאת מאחר שבמקרים רבים ויתורו של הקטין על זכות ההיוועצות בעורך דין עשוי לנבוע מחשש לעכב את החקירה כך ששהותו בתחנה תתארך או מחששות אחרים, אשר יפוגו אם כבר הגיע סניגור לתחנה.

במקרים בהם הוחלט על חקירת הקטין בלא ידיעת ההורה והקטין מבקש שלא להיוועץ בעורך דין, מוצע כי על החוקר יהיה להודיע על כך לסניגוריה הציבורית וליתן לקטין הזדמנות לשוחח עם סניגור ציבורי על משמעות זכות ההיוועצות, אלא אם התקיימו העילות לדחיית הפגישה של הקטין עם עורך דינו (סעיף קטן (ב)). ואולם, במקרה בו נחקר הקטין בלא ידיעת הוריו, מאחר שאלו לא אותרו במאמץ סביר בנסיבות העניין ולא בשל החלטת הקצין המוסמך, על החוקר יהיה למסור לסניגוריה הציבורית הודעה על כך, ואם לא התקבלה הודעה מהסניגוריה על כוונתם לשוחח עם הקטין בסמוך לקבלת הודעת החוקר, יהיה רשאי החוקר להתחיל בחקירה. זאת כיוון שתחילת החקירה כבר עוכבה בשל הניסיונות לאתר את הורי הקטין ומוצע שלא לעכב את החקירה יתר על המידה לצורך איתור הסניגוריה הציבורית. הודיעה הסניגוריה על כוונתה לשוחח עם הקטין לאחר תחילת החקירה, יאפשר לה זאת החוקר בהתאם להוראות תזכיר חוק חקירת חשודים בעניין הגעת עורך דין לתחנה לאחר תחילת החקירה (סעיף קטן (ג)).

עיקרים 4 (תיקון סעיף 9ד), 12 (תיקון סעיף 9י), 13 (הוספת סעיף 9י1) ו-16 (הוספת תוספת שניה)

הוספת סעיף 91 והוספת התוספת השניה – חקירת קטין בידי חוקר נוער

הוועדה סברה כי ראוי לעגן בחוק חובה כי קטין ייחקר בידי חוקר נוער. הדבר מוסדר כיום בנהלי המשטרה אך עמדת הוועדה היתה כי ההתייחסות הייחודית הנדרשת לחקירת קטינים לא תהיה שלמה ללא עיגון חובה כאמור בחוק. עם זאת יובהר כי המלצת הוועדה מותנית בקבלת התוספת התקציבית הנדרשת לשם כך. יצוין כי הצעה דומה עלתה בעבר, על ידי שתי וועדות ציבוריות כפי שיפורט להלן, אך לא קודמה בהעדר תוספת תקציבית כאמור.

ההמלצה בדבר עיגון חובת חקירת קטין בידי חוקר נוער עלתה לראשונה בדו"ח ועדת גולדברג אשר זו לשונה: **"...יש לעגן את כל זכויותיהם של נחקרים קטינים בחוק, ולא רק את חלקן, כפי שהמצב היום, כך שכולן תהיינה נחלת הכלל. יש להוציא הנחיות לחוקרים כי בעת החקירה יתנו את דעתם ודאגתם גם לטובת הקטין ובכלל זה את הצורך להסביר לו היטב את זכויותיו. יש למנות חוקרי נוער לאחר הכשרה נאותה והסמכה לתפקיד רגיש זה, שיהיו מודעים לנזק הנפשי, שלעיתים הינו בלתי הפיך, הנגרם לקטין מעצם מגעו עם המשטרה, והצורך להקטין נזק זה במידת האפשר, אף אם גילוי האמת הוא שעומד בראש מעיינם בחקירה."**

ועדה ציבורית נוספת שהמליצה על עיגון חובה כאמור היתה הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה, בראשות השופטת (בדימוס) סביונה רוטלוי, אשר כללה בהמלצותיה נוסח מוצע, על בסיסו גובש הנוסח המוצע בתזכיר זה.

מוצע לקבוע כי לא ייחקר קטין אלא בידי חוקר נוער, אולם הוראה זו לא תחול על שאלות הנשאלות בשעת מעשה העבירה או תיכף לאחריה, או משהתעורר חשש סביר שנעברה עבירה כזאת, בדומה לנוסח הקבוע בסעיף 14(1) לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955. עוד מוצע לקבוע כי חריג לחובה זו יכול להינתן על ידי קצין מוסמך, בהחלטה מנומקת בכתב, וזאת אם שוכנע כי המתנה לחוקר נוער עלולה לסכל את החקירה, לשבש מעצרים של חשודים נוספים בעניין, למנוע גילוי ראיה או תפיסת חפץ חשוד בקשר לאותה עבירה או לסכל מניעת עבירות נוספות. במקרה זה חקירת הקטין שלא בידי חוקר נוער תוגבל לגביית פרטים ראשוניים לביצוע העבירה, ומוצע להבהיר כי המשך החקירה תהיה בידי חוקר נוער.

עוד מוצע לקבוע כי אם היה הנחקר עד או נפגע עבירה, ניתן יהיה לחקרו שלא בידי חוקר נוער בעבירות המנויות בתוספת השניה, אשר תקבע על ידי השר לבטחון פנים, בהסכמת שר המשפטים עבירות אלה יאופיינו ככלל בחומרה נמוכה, בפשטות וכיו"ב. אין כמובן מניעה שהקטין ייחקר בידי חוקר נוער גם בעבירות אלה. ומוצע כי תחילת הסעיף, בעניין החובה לחקור קטינים עדים או נפגעי עבירה בידי חוקר נוער, תהא עם פרסומה של התוספת כאמור.

תיקון סעיפים 91 ו-92 - בעקבות הוספת התוספת השניה, מוצע לקרוא לתוספת הקיימת היום בחוק הנוער "תוספת ראשונה", ולתקן בהתאמה את סעיפים 91 ו-92.

14 - החלפת סעיף 91א - כיום קובע סעיף 91א לחוק כי השר לביטחון פנים, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע הוראות לעניין יישום סעיפים 92 עד 94, שעניינם חקירת קטינים חשודים. בעניין זה טרם הותקנו תקנות בשל הצפי לשינוי הסעיפים אותם על התקנות ליישם. ברוח התיקון לחוק חקירת חשודים מוצע לקבוע כי בנוסף על האמור בסעיף 1א לחוק חקירת חשודים – לפיו חקירה תיערך בדרך שתבטיח שמירה מרבית על כבוד האדם וזכויותיו - חקירתו של קטין תיעשה באופן ההולם את גילו וצרכיו, בשים לב לשלומו הגופני והנפשי. עוד מוצע לקבוע כי היישום של עקרונות אלה ופריטתם לכללים קונקרטיים, יעשו בדרך של תקנות, שיקבעו השר לביטחון פנים, יחד עם שר המשפטים

ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אשר יתייחסו לכלל הסעיפים בחוק הנוגעים לחקירת קטינים.

עיקר 15 – תיקון סעיף 9יב – סעיף 9יב קובע כיום כי ההוראות בעניין חקירת קטינים המעוגנות בחוק הנוער, באות להוסיף על הוראה לפי כל דין בדבר חקירה כהגדרתה בחוק זה. לאור הוספת סעיפים בעניין חקירת קטינים, מוצע להחיל הוראה זו על כלל הסעיפים הנוגעים לחקירות קטינים, לרבות עדים.

עיקר 18 - תיקון חוק נפגעי עבירה

חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 קובע כי נפגע עבירת מין או אלימות זכאי שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח בעת חקירתו בגוף החוקר, אלא אם כן סבר הקצין הממונה, כי יש בכך כדי לפגוע בחקירה. מוצע לקבוע כי בנוגע לנפגע עבירה קטין תחול זכות זו לגבי כל עבירה, ולא רק בעבירת מין או אלימות, וכי החריג לזכות זו יצומצם לפגיעה ממשית בחקירה. לצד זאת מוצע להוסיף חריג אשר יחול במקרים בהם מדובר במלווה אשר נוכחותו בחקירה עלולה לפגוע בטובת הקטין, בדומה לקבוע כיום בסעיף 9ח לחוק הנוער ושמוצע לקבעו באשר לזכות לנוכחות מלווה בחקירת עד.

עיקר 19 - תיקון חוק המעצרים

בתזכיר חוק חקירת חשודים מוצע להתאים את נוסח ההודעה הנמסרת לחשוד לפני מעצרו בידי קצין ממונה, הקבועה בסעיף 28 לחוק המעצרים, לנוסח המוצע של ההודעה לחשוד בדבר זכות השתיקה ומשמעותה, ועל משמעות דבריו. מוצע להתאים נוסח זה לקטינים הדומה לנוסח ההודעה לחשוד קטין הקבוע בתקנות הנוער. עוד מוצע לקבוע כי אם נכח הורה הקטין או קרוב אחר, כמשמעו בחוק הנוער, בתחנת המשטרה במעמד החלטת הקצין הממונה על המשך מעצרו או שחרורו בערובה ותנאיה, תינתן גם לו הזדמנות להשמיע דבריו בטרם החלטתו.

עיקרים 20 ו-22 - תיקון חוק הסניגוריה הציבורית

התיקון העקיף לחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995 נועד להתאים את תזכיר חוק חקירת חשודים לקטינים, כך שהזכאות תהיה לכלל החשודים ולא רק עצורים, וכמקובל לגבי קטינים – ללא תלות במצבו הכלכלי של הקטין החשוד. עוד מוצע, בהזדמנות זו, לאחד את ההוראות העוסקות בזכאות קטינים לייצוג במקום אחד, בסעיף 18(א)(8) לחוק הסניגוריה הציבורית, ובהתאם מוצע לבטל את תקנות הסניגוריה הציבורית (זכאות לייצוג קטינים נוספים), התשנ"ח-1998.

עיקר 21 - תיקון חוק חקירת חשודים

חוק חקירת חשודים קובע כיום חובת תיעוד חזותי של חקירות חשודים בעבירות שעונשן מעל 10 שנים, וכן חקירות של חשודים בנסיבות מיוחדות. החוק אינו מבחין בהקשר זה בין קטינים לבגירים. מוצע להרחיב את חובת התיעוד החזותי הקבועה בחוק חקירת חשודים לגבי חקירת חשודים קטינים, וזאת בשל הרגישות הכרוכה בחקירת חשודים קטינים ובפרט בשל החשש המוגבר מהודאות שווא של קטינים ונוכח מחקרים המראים כי תיעוד חזותי הוא האמצעי היעיל ביותר למניעתן. מלכתחילה סברה הוועדה כי ראוי לתעד בתיעוד חזותי את כל החקירות בהן נחקרים חשודים קטינים, ללא תלות בסוג העבירה. ואולם, בשל המגבלות התקציביות ממליצה הוועדה להרחיב את חובת התיעוד בשלב זה, רק על עבירות מסוג פשע, בכפוף

לחריגים הקבועים בחוק חקירת חשודים.

ההרחבה המוצעת של חובת התיעוד החזותי כפופה לתוספת תקציבית.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקנו סעיפים 1, 1א, 9א, 9ד, 9ה, 9ו, 9ח ו-9ט, 9י ו-9יב לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, יתווספו לחוק סעיפים 1ד9 עד 7ד9, 1ז9 עד 3ז9, 1ט9 עד 3ט9, 9י1 ותוספת שניה ויוחלף סעיף 9יא.

יתוקן סעיף 226 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

יתווסף סעיף 14ב לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

יתוקן סעיף 28 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-2006.

יתוקן סעיף 18 לחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.

יבוטלו תקנות הסניגוריה הציבורית (זכאות לייצוג קטינים נוספים), התשנ"ח-1998.

יתוקנו סעיפים 7 ו-11 בחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

לתזכיר החוק השפעה על תקציב המדינה, הן על תקציב המשטרה והן על תקציב הסניגוריה הציבורית. השפעת הרחבת הייצוג לחשודים קטינים על תקציב הסניגוריה הציבורית נכללה בהערכה התקציבית במסגרת תזכיר חוק חקירת חשודים. סוגיות הרחבת התיעוד החזותי וחקירה בידי חוקרי נוער כפופות לאישור תקציבי.

פרטי ההשפעה התקציבית על המשטרה יושלמו בהמשך.

ו. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

תזכיר חוק מטעם משרד המשפטים ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים:

תזכיר חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול)(תיקון)(חקירת קטינים) (תיקון מס'...)(...)

תיקון סעיף 1¹. בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971² (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1, במקום ההגדרה "חקירה" יבוא:

² ס"ח 629 התשל"א, עמ' 134.

"חקירה" – תשאול או גביית הודעה בקשר לעבירה, בידי שוטר, למעט חקירה שהתנהלה מחוץ לתחנה בעבירה שנקבעה כעבירת קנס או עבירה מינהלית. ואולם אם הובא הקטין הנחקר בעבירת קנס או עבירה מינהלית כאמור לתחנת משטרה, שלא לצורך חקירתו, תימסר על כך הודעה להורהו, ככל שניתן לאתרו במאמץ סביר בנסיבות העניין.

תיקון סעיף 1א 2. בסעיף 1א לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא: "ובפגיעותו נוכח הפעלת הסמכות כלפיו."

תיקון סעיף 9א 3. בסעיף 9א לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"(ז) בזימון לחקירה יפורטו מקום החקירה ומועדה, משך הזמן המירבי על פי החוק אשר ניתן לחייבו להימצא במקום החקירה, זכות הקטין לנוכחות מלווה בחקירתו והצורך בזמינות ההורה במהלך החקירה, וכן שם החוקר ומספר טלפון ליצירת קשר עמו; סבר חוקר כי אין מניעה לפרט את נושא החקירה בפני הקטין, יפרטו בזימון. לזימון יצורף הסבר בכתב על זכויות הקטין בחקירה, כפי שייקבע בתקנות.

(ח) זימון הקטין לחקירה כאמור יכול שיעשה בכתב או בעל פה ואולם קטין אשר הוחלט לחקרו בלא הודעה להורהו לפי סעיף זה, יזומן בעל פה בלבד אם מצא החוקר כי זימונו בכתב עלול להיוודע גם להורהו. זומן הקטין בעל פה בלבד, יקבל בהגיעו לחקירה הסבר בכתב על זכויותיו כאמור בסעיף קטן (ז). זימון הקטין בעל פה יתועד בכתב."

תיקון סעיף 9ד 4. בסעיף 9ד(ג)(3)(א), אחרי המילה "תוספת" תבוא "הראשונה".

הוספת סעיפים 1ד9 5. אחרי סעיף 9ד לחוק העיקרי, יבוא:
עד 7ד9

"חובת 1ד9. (א) עד קטין שזומן לחקירה חייב להתייצב במקום שנקבע התייצבות לקיום החקירה, כפי שיורה החוקר ולהימצא במקום עד קטין כאמור במשך הזמן הדרוש לכך לשם קיום החקירה. לחקירה והמצאות בה

(ב) חקירת עד קטין תסתיים בהקדם האפשרי, בהתאם לצרכי החקירה. משך הימצאות עד קטין בחקירה לא יעלה על שש שעות ממועד ההתייצבות לחקירה בהתאם לזימון לחקירה לפי סעיף 9א(ז).

הארכת משך 29. (א) מצא קצין מוסמך כי אם לא תימשך חקירת עד קטין, המצאות
שמלאו לו שתים עשרה שנים ושאינו נפגע עבירה, בחקירה של
ברציפות מעבר למשך הזמן כאמור בסעיף 19(ב), יהיה עד קטין
בכך כדי לפגוע פגיעה ממשית בחקירה, או לסכל מניעה של שמלאו לו 12
של עבירה מסוג פשע, רשאי הוא להאריך את פרק הזמן שנים ושאינו
האמור בזמן סביר נוסף, הנדרש בנסיבות הענין, נפגע עבירה
מנימוקים שיירשמו, ולא יותר משלוש שעות נוספות.

(ב) ביקש הקצין המוסמך להאריך את המועד כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כוונתו לקטין ולהורהו ויתן לו ולהורהו הזדמנות להשמיע את דברם; ביקש הקצין המוסמך להאריך את המועד כאמור מבלי שנמסרה הודעה להורה על חקירת הקטין, יודיע על כך לקרוב משפחה בגיר או אדם בגיר אחר המוכר לקטין, ובלבד שנשמעה עמדת הקטין לעניין זהות אותו בגיר (בחוק זה – קרוב אחר), או לעורך דינו של הקטין ככל שיש לו ויתן למי מהם הזדמנות להשמיע את דברם, אלא אם כן אין אפשרות לאתר מי מהם במאמץ סביר בנסיבות העניין; חדל להתקיים הטעם שהצדיק חקירת קטין בלא ידיעת הורהו, תינתן להורהו הזדמנות להשמיע את דברו בעת מסירת ההודעה על החקירה; החוקר ירשום את דברו של הנחקר והורהו, או הקרוב האחר או עורך דינו לפי העניין, את הנימוקים להחלטה ואת משך הארכת ההימצאות בחקירה, אם הוארכה.

(ג) ביקש עד קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה שחקירתו תימשך ברציפות מעבר לפרקי הזמן האמורים בסעיפים 1ד9(ב) או 2ד9(א), רשאי חוקר להמשיך בחקירה לפרק זמן שלא יעלה על שעה, ובלבד שניתנה הסכמת הורהו להמשך החקירה כאמור ושהחוקר הודיע לקטין שהוא רשאי לעזוב את מקום החקירה בכל עת; ואולם אם לא נמסרה הודעה להורה הקטין על החקירה, יודיע על כך החוקר לקרוב אחר או לעורך דינו של הקטין ככל שיש לו, ותינתן לקטין הזדמנות להיוועץ במי מהם אלא אם כן אין אפשרות לאתר מי מהם במאמץ סביר בנסיבות העניין. מתן ההודעה כאמור והסכמת הנחקר והורהו יתועדו בכתב, ויחתמו על ידי הקטין והחוקר.

(ד) משך הימצאותו של עד קטין בחקירה, לרבות הארכת משך החקירה לפי סעיף זה, יהיו בכפוף להוראות בדבר חקירה בשעות הלילה כאמור בסעיף 2ד9.

הארכת משך 3ד9. (א) חלפו שש שעות ממועד התייצבותו של עד קטין שלא הימצאות בחקירה של קטין עד שטרם מלאו לו 12 שנים ושל קטין נפגע עבירה – (הנחקר), והקצין המוסמך סבר כי המשך החקירה נדרש כדי למנוע פגיעה ממשית בחקירה או על מנת לסכל עבירה מסוג פשע, יודיע על כך לנחקר ולהורהו ויבהיר לנחקר כי הוא רשאי לעזוב את מקום החקירה בכל עת וכי יש צורך בהסכמתו להמשך החקירה; נתן הנחקר את הסכמתו להמשך החקירה לאחר שנועץ בהורהו או בקרוב אחר, ככל שניתן היה לאתר מי מהם במאמץ סביר, ולעניין נחקר שטרם מלאו לו 12 – לאחר שניתנה גם הסכמת הורהו, רשאי חוקר להמשיך בחקירה לפרק זמן סביר נוסף, הנדרש בנסיבות העניין, מנימוקים שיירשמו, שלא יעלה על שלוש שעות נוספות.

(ב) ביקש נחקר כאמור בסעיף קטן (א) שחקירתו תימשך ברציפות מעבר לפרקי הזמן הקבועים בסעיף קטן (א) ובסעיף 19(ב), רשאי חוקר להמשיך בחקירה לפרק זמן שלא יעלה על שעה, ובלבד שניתנה הסכמת הורהו של הקטין להמשך החקירה כאמור, ושהחוקר הודיע לקטין שהוא רשאי לעזוב את מקום החקירה בכל עת; ואולם אם לא נמסרה הודעה להורה הקטין על החקירה, יודיע על כך החוקר לקרוב אחר או לעורך דינו של הקטין ככל שיש לו, ותינתן לקטין הזדמנות להיוועץ במי מהם אלא אם כן אין אפשרות לאתר מי מהם במאמץ סביר בנסיבות העניין.

(ג) מתן ההודעה לנחקר לפי סעיף זה והסכמת הנחקר והורהו, לפי העניין, יתועדו בכתב, ויחתמו על ידי הקטין, הורהו והנחקר.

(ד) משך הימצאותו של נחקר לפי סעיף זה בחקירה, לרבות הארכת משך החקירה לפי סעיף זה, יהיו בכפוף להוראות בדבר חקירה בשעות הלילה כאמור בסעיף 19.

אי התייצבות 49.	(א) זומן עד קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה,
עד קטין	לחקירה שעניינה עבירה מסוג פשע, ולא התייצב כנדרש
שמלאו לו 12	בזימון ללא הצדק סביר, גם לאחר שזומן למועד חקירה
שנים ושאינו	נוסף, רשאי שוטר, באישור קצין ממונה בהתייעצות עם
נפגע עבירה	קצין נוער -

(1) לעניין קטין שטרם מלאו לו 16 שנים-

(א) לפנות לבית משפט שלום לנוער בבקשה שיאשר את הבאת העד הקטין למקום החקירה לצורך חקירתו. פנה שוטר כאמור, יודיע לקטין ולהוריו על כך ועל מועד הדיון בעניינו וכן יבהיר כי הקטין רשאי להתייצב לדיון בעצמו, לשלוח נציג מטעמו או להביע עמדתו בכתב לפני בית המשפט; ואולם אם הוחלט לחקור את הקטין בלא ידיעת הורהו, יודיע על כך השוטר לקרוב אחר, או לעורך דינו של הקטין ככל שיש לו ואם שהה הקטין במעון יודיע על כך למנהל המעון, אלא אם לא ניתן לאתר מי מהם במאמץ סביר או שיש בכך כדי לפגוע בטובת הקטין או החקירה; הורה בית המשפט על הבאת הקטין למקום החקירה, יחולו לצורך הבאתו הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שוכנע קצין ממונה בהתייעצות עם קצין נוער כי חקירת העד הקטין נדרשת בדחיפות בשל סיכון מיידי לחיי אדם, לביטחון המדינה או לצורך מיידי לסיכול פשע, וכי עיכוב החקירה שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית המשפט לפי סעיף קטן (א) עלול לסכל מטרות אלה, רשאי הוא לאשר לשוטר לדרוש מהעד הקטין להילווה עמו למקום החקירה לצורך חקירתו, ואם סרב, מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה לצורך חקירתו ויחולו לצורך הבאתו הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים; הובא הקטין לחקירה כאמור, תימסר על כך הודעה להורה הקטין או לקרוב אחר, אלא אם הוחלט לחקרו בלא ידיעת הורהו לפי סעיף 9א(ג).

(2) לעניין קטין שמלאו לו 16 שנים –

לדרוש ממנו להילוות עימו למקום החקירה לצורך חקירתו ואם סרב, מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה לצורך חקירתו ויחולו לצורך הבאות הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים. הובא הקטין לחקירה כאמור, תימסר על כך הודעה להורה הקטין או לבגיר אחר אשר לו נמסרה ההודעה על החקירה, אלא אם הוחלט על חקירתו בלא ידיעת הורהו לפי סעיף 9א(ג).

(ב) הוראות סעיף זה יחולו על קטין שזומן בכתב, או על קטין שהוחלט לחקרו בלא הודעה להורהו והוחלט על זימונו בעל פה על מנת שזימונו לא יוודע להורהו, בהתאם להוראות סעיף 9א(ח); זימון הקטין למועד חקירה נוסף, כאמור בסעיף קטן (א), יהיה בעל פה, ככל הניתן בנסיבות העניין.

בקשת עד 5ד9. ביקש עד קטין המצוי במקום החקירה לעזוב את מקום קטין לעזוב החקירה, ינהג האחראי על החקירה כדלקמן –
את מקום החקירה

(1) לעניין קטין שטרם מלאו לו 12 שנים או קטין שהוא נפגע עבירה, יאפשר זאת האחראי על החקירה.

(2) (א) לעניין קטין שמלאו לו 12 שנים ושאינו נפגע עבירה, יאפשר זאת האחראי על החקירה אלא אם סבר כי הפסקת החקירה תביא לפגיעה ממשית בחקירה, והכל אם סבר החוקר, לאחר שנועץ בהורה הקטין ולאור התנהגותו של הקטין או סימני מצוקה שהראה כי אין בהמשך החקירה כדי לפגוע בשלומו של הקטין. לא אותר הורה הקטין תוך זמן סביר או שהוחלט לחקרו ללא ידיעת הורהו לפי סעיף 9א(ג), ייוועץ האחראי על החקירה בקצין מוסמך.

(ב) החליט האחראי על החקירה, שלא לאפשר לקטין לעזוב את מקום החקירה, בהתאם להוראות סעיף קטן (א), יודיע על כך לקטין.

(ג) היתה העבירה מסוג פשע ועזב הקטין את מקום החקירה ללא רשות, רשאי שוטר לדרוש ממנו להילוות עימו למקום החקירה לצורך חקירתו, ואם טרם נועץ החוקר בהורה הקטין או בקצין מוסמך, יהא רשאי לעשות כן לפרק זמן שלא יעלה על שעה; סרב הקטין להילוות עמו, מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה ויחולו לצורך הבאתו הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים בשינויים המחויבים.

זכות לנכחות מלווה בחקירת עד קטין ³	6ד9. (א) עד קטין זכאי שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח בחקירתו, וכן זכאי הוא להיוועץ בו, ככל הניתן לפני החקירה, אלא אם סבר הקצין המוסמך כי יש בכך כדי לפגוע פגיעה ממשית בחקירה או בטובת הקטין.
---	---

(ב) נכח מלווה בחקירת עד קטין, לא יתערב במהלך החקירה ולא יצא מחדר החקירה, אלא אם כן התיר לו החוקר לעשות כן ובתנאים שיקבע; בטרם תחל חקירת עד קטין בנוכחות מלווה, יודיע החוקר למלווה על המגבלות החלות עליו כאמור.

(ג) ראה חוקר כי המלווה הנוכח בחקירת הקטין מפריע לחקירה באופן שאינו מאפשר לנהלה, מתערב בחקירה אף שהוזהר שלא לעשות כן או מאיים על הקטין באופן ישיר או מרומז, רשאי החוקר, בהחלטה מנומקת בכתב, להרחיק את המלווה מן החקירה.

מקום חקירת עד קטין	7ד9. (א) עד שזומן לחקירה יחקר ככלל בתחנה, אלא אם סבר החוקר כי התקיימו נסיבות המצדיקות שלא לעשות כן, בין היתר, בהתחשב בהיותו קטין; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 9ב.
--------------------	--

³ השינויים המסומנים הם בעקבות הערת המשטרה שיש להחיל בסעיף זה את ההסדר הקבוע בסעיף 9(ח) ו-ו).

(ב) עד קטין שנחקר מחוץ לתחנה ושבמהלך חקירתו התעורר חשד סביר כי עבר עבירה, ניתן להמשיך לחקור אותו במקום שבו החלה חקירתו, אם סבר החוקר כי הפסקת החקירה תפגע ביעילותה או אם התקיימו הנסיבות שבסעיף 3(א) לחוק חקירת חשודים, המאפשרות חקירת חשוד מחוץ לתחנה, והכל בכפוף להוראות סעיף 9 לחוק זה והוראות סעיף 10(ה) לחוק חקירת חשודים; החלטת החוקר תתועד כאמור בסעיף 3א(ג) לחוק חקירת חשודים."

תיקון סעיף 9ה 6. בסעיף 9ה לחוק העיקרי, במקום המילים "סעיפים 9א עד 9ט" יבוא "סעיפים 9א עד 9ט3."

תיקון סעיף 19 7. בסעיף 19 לחוק העיקרי -

1. בסעיף קטן (א), המילים "קרוב משפחה בגיר אחר או אדם בגיר אחר המוכר לקטין, ובלבד שנשמעה עמדת הקטין לעניין זהות אותו בגיר (בחוק זה-קרוב אחר)" יימחקו, ובמקומן יבוא "קרוב אחר".

2. בסופו יבוא:

"(ו) בזימון קטין חשוד לחקירה יפורטו מקום החקירה ומועדה, משך הזמן המירבי על פי החוק אשר ניתן לחייבו להימצא במקום החקירה, זכות הקטין להיוועץ בסניגור וזכאות לפי חוק הסניגוריה הציבורית, זכותו לנוכחות הורהו בחקירה והצורך בזמינות ההורה במהלך החקירה, וכן שם החוקר ומספר טלפון ליצירת קשר עמו; סבר החוקר כי אין מניעה לפרט את נושא החקירה בפני הקטין, יפרטו בזימון. לזימון יצורף הסבר בכתב על זכויות הקטין בחקירה, כפי שייקבע בתקנות.

(ז) זימון קטין חשוד לחקירה כאמור יכול שייעשה בכתב או בעל פה ואולם קטין חשוד אשר הוחלט לחקרו בלא הודעה להורהו לפי סעיף 9ז, יזומן בעל פה בלבד אם מצא החוקר כי זימונו בכתב ייודע גם להורהו. זומן הקטין בעל פה בלבד, יקבל בהגיעו לחקירה הסבר בכתב על זכויותיו כאמור בסעיף קטן (ו). זימון הקטין בעל פה יתועד בכתב.

(ח) זומן קטין חשוד לחקירה, כאמור בסעיף קטן (ו), יזמן שנית בעל פה סמוך למועד החקירה אליה זומן, במאמץ סביר בנסיבות העניין.

(ט) עוכב קטין חשוד במקום כאמור בסעיף 67 לחוק המעצרים ונדרש להילוות לתחנת המשטרה כאמור בסעיף 67(ב), יודיע לו חוקר עם הגיעו לתחנה מה משך הזמן המירבי על פי החוק אשר ניתן לחייבו להימצא בחקירה וימסור לו הסבר בכתב על זכויותיו כאמור בסעיף קטן (ו)."

הוספת סעיפים 19 ו-8. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי, יבוא:

עד 319

19. (א) קטין חשוד שזומן לחקירה לפי סעיף 9 חייב להתייצב	"חובת
במקום שנקבע לקיום החקירה, כפי שיורה החוקר	התייצבות
ולהימצא במקום כאמור במשך הזמן הדרוש לכך לשם	קטין חשוד
קיום החקירה.	לחקירה
	והמצאות בה

(ב) משך הימצאות קטין חשוד בחקירה לא יעלה על שש שעות ממועד ההתייצבות לחקירה בהתאם לזימון לחקירה לפי סעיף 9(ו), או ממועד עיכובו לשם חקירה לפי סעיף 67 לחוק המעצרים.

(ג) מצא קצין מוסמך כי אם לא תימשך חקירת הקטין ברציפות מעבר למשך הזמן כאמור בסעיף קטן (ב), יהיה בכך כדי לפגוע פגיעה ממשית בחקירה, או לסכל מניעה של עבירה מסוג פשע, רשאי הוא להאריך את פרק הזמן האמור בזמן סביר נוסף, הנדרש בנסיבות הענין, מנימוקים שיירשמו, ולא יותר משלוש שעות נוספות.

(ד) ביקש הקצין המוסמך להאריך את המועד כאמור בסעיף קטן (ג), יודיע על כוונתו לקטין ולהורהו ויתן לו ולהורהו הזדמנות להשמיע את דברם; ביקש הקצין המוסמך להאריך את המועד כאמור מבלי שנמסרה הודעה להורה על חקירת הקטין, יודיע על כך לקרוב אחר או לסניגורו של הקטין, ויתן הזדמנות למי מהם להשמיע את דברם, אלא אם כן אין אפשרות לאתר מי מהם במאמץ סביר בנסיבות העניין; חדל להתקיים הטעם שהצדיק חקירת קטין בלא ידיעתו הורה, תינתן להורה הזדמנות להשמיע את דברו בעת מסירת ההודעה על החקירה.

(ה) החוקר ירשום את דברו של הנחקר והורהו, או הקרוב האחר או סניגורו לפי העניין, את הנימוקים להחלטה ואת משך הארכת ההימצאות בחקירה, אם הוארכה.

(ו) ביקש קטין חשוד שחקירתו תימשך ברציפות מעבר לפרקי הזמן האמורים בסעיף קטן (ב) או (ג), רשאי חוקר להמשיך בחקירה לפרק זמן שלא יעלה על שעה, ובלבד שהודיע לקטין שהוא רשאי לעזוב את מקום החקירה בכל עת ושניתנה הסכמת הורהו להמשך החקירה כאמור; ואולם אם לא נמסרה הודעה להורה הקטין על החקירה, יודיע החוקר לקרוב אחר או לסניגורו על כך, ותינתן לקטין הזדמנות להיוועץ במי מהם, אלא אם כן אין אפשרות לאתר מי מהם במאמץ סביר בנסיבות העניין; מתן ההודעה כאמור והסכמת הנחקר והורהו יתועדו בכתב, ויחתמו על ידי הקטין והחוקר.

(ז) משך הימצאותו של קטין חשוד בחקירה, לרבות הארכת משך החקירה לפי סעיף זה, יהיו בכפוף להוראות בדבר חקירה בשעות הלילה כאמור בסעיף 9.

אי
התייצבות
חשוד קטין
לחקירה

219. זומן קטין חשוד בכתב לחקירה וזומן שנית בעל פה סמוך למועד חקירתו במאמץ סביר בנסיבות העניין כאמור בסעיף 90(ח) ולא התייצב כנדרש בזימון ללא הצדק סביר, רשאי שוטר, באישור האחראי על החקירה, לדרוש ממנו להילוו עימו למקום החקירה לצורך חקירתו; זומן קטין חשוד בעל פה לחקירה, מאחר שהוחלט לחקרו בלא הודעה להורו או לקרוב אחר, כאמור בסעיף 19, וזומן שנית בעל פה סמוך למועד חקירתו במאמץ סביר בנסיבות העניין כאמור בסעיף 90(ח), ולא התייצב כנדרש בזימון ללא הצדק סביר, רשאי שוטר, באישור האחראי על החקירה, לדרוש ממנו להילוו עימו למקום החקירה לצורך חקירתו; סרב קטין שזומן בכתב או בעל פה כאמור בסעיף זה להילוו לשוטר, מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה לצורך חקירתו ויחולו לצורך הבאתו הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים בשינויים המחויבים. הובא הקטין לחקירה כאמור, תימסר על כך הודעה להורה הקטין או לקרוב אחר בהתאם לסעיפים 19 ו-19.

בקשת חשוד
קטין לעזוב
את מקום
החקירה

319. (א) ביקש קטין חשוד המצוי במקום החקירה לעזוב את מקום החקירה מסיבה מוצדקת, יאפשר זאת האחראי על החקירה, אם מצא כי אין בכך כדי לפגוע בחקירה, והכל אם סבר החוקר, לאור מצבו הרפואי – פיזי או נפשי של הקטין כפי שנחזה בפניו, כי אין בהמשך החקירה כדי להזיק לבריאותו של הקטין.

(ב) החליט האחראי על החקירה, שלא לאפשר לקטין לעזוב את מקום החקירה בהתאם להוראות סעיף קטן (א), יודיע על כך לקטין.

(ג) עזב קטין חשוד את מקום החקירה ללא רשות, רשאי שוטר לדרוש ממנו להילוו עימו למקום החקירה לצורך חקירתו, ואם סרב מוסמך השוטר להביאו למקום החקירה ויחולו לצורך הבאתו הוראות סעיף 23(ב) לחוק המעצרים בשינויים המחויבים."

תיקון סעיף 9 ח 9. בסעיף 9 ח לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) -

(1) במקום המילים "והכל, אם" יבוא "ואולם רשאי קצין מוסמך להורות כי הקטין לא ייוועץ בהורו או בקרוב אחר כאמור, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהדבר יביא לסיכול או שיבוש ממשי של החקירה, לרבות מניעת גילוי ראיה, ולגבי קטין החשוד בעבירת בטחון כמשמעותו בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים – שהדבר יפגע בבטחון המדינה."

(2) הסיפא המתחילה במילים "סבר קצין מוסמך" ועד סוף הסעיף תימחק, ובמקומה יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי קצין מוסמך להורות על חקירת הקטין ללא נוכחות הורו או קרוב אחר, אם סבר כי מתן אפשרות לנוכחות מי מהם, תביא לאחד מאלה:

(1) פגיעה בטובת החקירה או בטובת הקטין;

(2) אחד הטעמים המנויים בסעיף קטן 9(א);

(3) אחד הטעמים המנויים בסעיף קטן (ג)(2)(א) עד (ה);

(4) חשיפת עניין הנוגע לצנעת חייו של קטין אחר."

תיקון סעיף 9ט 10. במקום סעיף 9ט לחוק העיקרי, יבוא:

"הודעה (א) בטרם ייחקר קטין חשוד, יודיע חוקר לסניגורו של הקטין על לקטין חשוד חקירתו, ואם אין לו סניגור יודיע כאמור לסניגוריה הציבורית על זכויותיו כדי שתבחן את זכאותו לייצוג, והכל כפי שיפורט בתקנות. ואזהרתו

(ב) סעיף 10 לחוק חקירת חשודים, סעיף קטן (א), ייקרא לעניין קטין כך: "לפני תחילת חקירת קטין חשוד, יסביר חוקר לקטין, את זכויותיו על פי הנוסח הקבוע בתקנות ואת עיקרי העובדות בדבר החשד המיוחס לו, בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו".

הוספת סעיפים 9ט 11. אחרי סעיף 9ט לחוק העיקרי, יבוא:

עד 9ט 3

"זכות קטין 9ט 1. קטין חשוד זכאי להיפגש עם עורך דין ולהיוועץ בו ויחולו חשוד חשוד לעניין זה הוראות חוק חקירת חשודים, בשינויים המפורטים להיוועצות בחוק זה. העורך דין

209. (א) ההוראות בדבר דחיית פגישת חשוד עם עורך דין הקבועות בסעיף 1ה לחוק חקירת חשודים, יחולו לגבי קטין בשינויים המפורטים כדלקמן:

1. בסעיף קטן (ה), במקום "הקצין הממונה" יקראו "הקצין המוסמך".

2. בסעיף קטן (ו), במקום "הקצין הממונה" יקראו "הקצין המוסמך" ובמקום "לא תעלה על 24 שעות" יקראו "לא תעלה על 12 שעות".

3. בסעיף קטן (ז), במקום "הקצין הממונה" יקראו "הקצין המוסמך" ובמקום "לא תעלה על 48 שעות" יקראו "לא תעלה על 24 שעות".

(ב) בקבלת החלטה על דחיית פגישת קטין חשוד עם עורך דין, יובא בחשבון מועד פגישת הקטין עם הורהו, לפי הוראות חוק זה.

(ג) הורה הקצין הממונה שלא לאפשר פגישה של עורך דין המייצג יותר מחשוד אחד עם קטין חשוד, בהתאם להוראות סעיף 1ה(ט) לחוק חקירת חשודים, תימסר על כך הודעה להורהו או לקרוב אחר, ואם לא ניתן לאתר את ההורה או הקרוב האחר במאמץ סביר, או שהוחלט לפי סעיפים 9 או 9ז להורות על זימון הקטין בלא הודעה להורה או לקרוב אחר, תימסר על כך הודעה לסניגוריה הציבורית.

(ד) בסעיף קטן (יא), לאחר המילים "דחיית המועד ונימוקה" יבוא "וכן להורה הקטין אלא אם לא ניתן לאתר במאמץ סביר".

בקשת קטין 3ט9. (א) ביקש קטין חשוד שלא להיוועץ בעורך דין, תתועד שלא להיוועץ בקשתו ותימסר על כך הודעה להורו ותינתן לקטין הזדמנות להיוועץ בו לפני תחילת החקירה, ובלבד שלא התקיימו העילות לדחיית הפגישה כאמור בסעיף 1ה לחוק חקירת חשודים; הגיע לתחנה סניגור, שמינהו הורה הקטין או קרוב אחר, תימסר על כך הודעה לקטין ויוצע לו להיפגש עמו, ובלבד שלא התקיימו העילות לדחיית הפגישה כאמור בסעיף 1ה לחוק חקירת חשודים.

(ב) נחקר הקטין בלא ידיעת הורו, יודיע חוקר לסניגוריה הציבורית על בקשת הקטין שלא להיוועץ בעורך דין ותינתן לקטין הזדמנות לשוחח עם סניגור ציבורי לפני תחילת החקירה, ובלבד שלא התקיימו העילות לדחיית הפגישה כאמור בסעיף 1ה לחוק חקירת חשודים.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), נחקר הקטין ללא ידיעת הורו מאחר שלא ניתן היה לאתרו במאמץ סביר, כאמור בסעיף 19 לחוק, ימסור החוקר הודעה על כך לסניגוריה הציבורית. לא התקבלה הודעת הסניגוריה, בסמוך למסירת הודעת החוקר, אם בכוונתה לשוחח עם הקטין, רשאי החוקר להתחיל בחקירה; הודיעה הסניגוריה לאחר תחילת החקירה שבכוונתה לשוחח עם הקטין יאפשר לה זאת החוקר ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 1ה(ד) לחוק חקירת חשודים."

תיקון סעיף 9י 12. בסעיף 9י(2), אחרי המילה "תוספת" תבוא "הראשונה".

הוספת סעיף 9י1 13. אחרי סעיף 9י לחוק העיקרי, יבוא:

"חקירת 9י1. (א) לא ייחקר קטין אלא בידי חוקר נוער; אולם הוראה זו קטין בידי לא תחול על שאלות הנשאלות בשעת מעשה העבירה או חוקר נוער תיכף לאחריה, או משהתעורר חשש סביר שנעברה עבירה כזאת; היה הקטין עד או נפגע עבירה – ניתן לחקרו שלא בידי חוקר נוער בעבירות המנויות בתוספת השניה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי קצין מוסמך להורות, בהחלטה מנומקת בכתב, שקטין ייחקר לגביית פרטים ראשוניים לביצוע העבירה שלא על ידי חוקר נוער, אם שוכנע כי המתנה לחוקר נוער עלולה לסכל את החקירה, לשבש מעצרים של חשודים נוספים בעניין, למנוע גילוי ראיה או תפיסת חפץ בקשר לאותה עבירה או לסכל מניעת עבירות נוספות; המשך החקירה תהיה בידי חוקר נוער.

(ג) השר לביטחון פנים רשאי, בהסכמת שר המשפטים, לקבוע בתוספת השניה עבירות בהן חקירתו של קטין עד או נפגע עבירה לא תהיה רק בידי חוקר נוער.

(ד) תחילתו של סעיף זה, לעניין קטין עד או נפגע עבירה, יהיה עם פרסומה של התוספת כאמור סעיף קטן (ג)."

החלפת סעיף 9יא 14. במקום סעיף 9יא לחוק העיקרי, יבוא:

"כללים 9יא. (א) נוסף על האמור בסעיף 1א לחוק חקירת חשודים, לעניין חקירת קטין תעשה באופן ההולם את גילו ואת צרכיו, בשים לב לשלומם הגופני והנפשי.

(ב) השר לביטחון פנים, יחד עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (בחוק זה – ועדת החוקה), יקבעו תקנות לעניין חקירת קטין בהתאם לסעיף קטן (א), לרבות קביעת דרכי פיקוח על יישום התקנות כאמור."

תיקון סעיף 9יב 15. בסעיף 9יב לחוק העיקרי, במקום "19 עד 9י", יבוא "9א עד 9יא".

הוספת תוספת שניה 16. בתוספת -

(1) אחרי המילה "תוספת" יבוא "ראשונה";

(2) אחרי התוספת הראשונה יבוא -

תוספת שניה

(סעיף 9י1)

תיקון חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982,⁴ בסעיף 226 יבוא בסופו :
הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982-

"ואולם אם נמסרה הודעת תשלום קנס לקטין, יומצא העתק מהודעת תשלום הקנס להורהו. אין בהוראה זו כדי לפגוע בחוקיותה של הודעת תשלום קנס שנמסרה לקטין ללא המצאת העתק להורהו."

18. תיקון חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001,⁵ אחרי סעיף 14 לחוק, יבוא :
נפגעי עבירה, התשס"א-2001

114. נפגע עבירה קטין זכאי שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, לנכחות יהיה נוכח בעת חקירתו, אלא אם סבר הקצין הממונה, כי יש בכך כדי לפגוע פגיעה ממשית בחקירה או בטובת בחקירת קטין. הקטין.

19. תיקון חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-2006,⁶ סעיף 28, הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים)

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפא המתחילה במילים "לאחר שהודיע לו הודעה בנוסח הבא" יבוא "לאחר שהודיע לו הודעה בנוסח הבא : "יש לך זכות לשתוק ולא לומר דבר, אך עליך לדעת שייתכן שבית משפט יביא בחשבון את שתיקתך ; כל מה שתגיד עכשיו מתועד וייתכן שיובא לבית המשפט."

(2) אחרי סעיף קטן (ב), יבוא -

"(ג) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), נכח הורה הקטין או קרוב אחר בתחנת המשטרה, במעמד החלטת הקצין הממונה, יתן גם לו הזדמנות להשמיע את דברו לפני מתן החלטתו. לעניין סעיף זה – "קרוב אחר" – כמשמעו בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א – 1971."

⁴ ס"ח 1043, תשמ"ב, עמ' 43.
⁵ ס"ח 1782, תשס"א, עמ' 183.
⁶ ס"ח 1592, תשנ"ו, עמ' 338.

20. בחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995,⁷ בסעיף 18(א), בפסקה 8 במקום פסקאות (א) עד (ג) יבוא -

- (א) מי שהוגשה לבית המשפט בקשה למעצרו ובית המשפט מינה לו סניגור לפי הוראות סעיף 10 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (בפסקה זו – חוק הנוער) או עצור;
- (ב) הוגש נגדו כתב אישום כאמור בסעיף 18(א) לחוק הנוער, או שבית משפט החליט כי יש למנות לו סניגור לפי סעיף 18(ב) לחוק האמור;
- (ג) הוגשה לבית משפט לנוער בקשה להעברתו ממעון נעול למאסר, לפי הוראות סעיף 25א לחוק הנוער;
- (ד) חשוד בעבירה.

21. בחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002 -

1. (א) בסעיף 7 לאחר סעיף קטן (1) יבוא -
- (1א) חקירת קטין חשוד בעבירה מסוג פשע שתועד בתיעוד חזותי, למעט בנסיבות כאמור בפסקה (2);
- (ב) בסעיף קטן (2) לאחר המלה "תוספת" יבוא "או על תיעוד חקירת קטין חשוד";
- (ג) בסעיף קטן (3) לאחר המלה "תוספת" יבוא "או חקירת קטין חשוד בעבירות מסוג חטא או עוון";
- (ד) בסעיף 11, סעיף קטן (א), לאחר המילה "בתוספת" יבוא "ולגבי קטין חשוד – בעבירה מסוג פשע";
- (ה) בסעיף 11, סעיף קטן (ב), לאחר המילה "בתוספת" יבוא "ולגבי קטין חשוד – בעבירה מסוג חטא או עוון".

⁷ ס"ח 1551, תשנ"ו, עמ' 8.

ביטול תקנות
הסניגוריה
הציבורית (זכאות
לייצוג קטינים
נוספים)
22. תקנות הסניגוריה הציבורית (זכאות לייצוג קטינים נוספים), התשנ"ח-1998 –
בטלות.